

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

TRĂIASCĂ 1 MAI
Ziua solidarității
internaționale
a celor ce muncesc!

Biblioteca Centrală
Regina
Horia

Întâmplare

cu trei

celebrități

Fățarnicia

Soarelui

Cea mai

tînără

capitală

Anul XXIII

17

(1 154)

28 aprilie 1967

12 pagini, 1 leu

Gravură de I. Bindler (R.S.S. Lituaniană)

PROZĂ

Baschetbalistul (II)

Înalt de 2,21 m, Boris, venit cu echipa sa de baschet pentru un meci în Lituania, e un suflet timid, care suferă de pe urma „gigantismului” său.

Gîndurile acestea îl făcuseră să su-ghiță de plăcere și fusese gata să-și comande a treia porție de escalop. Dar, în ultimul moment, își spusese că lucrul nu e cu puțință, intrucît dacă ar fi ieșit cu lustras la plimbare lumea s-ar fi adunat în jurul lor ca la urs.

Boris juca în această echipă frun-tașă doar de trei luni. Înainte fusese, mai întîi, în echipa elitei sale, apoi în cea a școlii și, în sfîrșit, în selecționa-ta raionului. Nu iubea baschetul; îi plăcea să deseneze și să-și petreacă serile acasă, inconjurat de zumzetul familiar al mașinii de cusut, la care luera mama lui, și de scîrțiturile fe-răztrăului de traforaj al tatălui său. Desena, mai ales, corăbii vechi, cu pin-zele larg desfășurate. Asta-i era pasi-unea și doar înălțimea lui neobișnuită îl împinsese, fără voie, în brațele baschetului.

Într-o zi, antrenorul echipei locale, Gherman Grozniak, însoțit de Șavlatov, un jucător faimos, și-au făcut apariția la școala lui Boris.

Echipa de baschet era mîndria ora-sului, Grozniak era o personalitate foarte respectată și directorul școlii l-a însoțit el însuși în tot timpul vizitei. Așa au început chinurile lui Boris. La toate ședințele se vorbea doar de „ele-vul școlii noastre, Boris Filimonov”. Ca și cum chiar directorul, folosind o hibridare îndepărtată și metode pedagogice înaintate, ar fi reușit să producă o ase-menea minune de copil. Examenul de bacalaureat a mers ca pe roate.

Pirpiriul Grozniak a început să-l an-treneze pe uriașul Boris, ocupîndu-se personal de el, dezvăluindu-i arta fen-telor, a paselor în viteză, a jocului la coș, a presingului și călîndu-i forța fizică. Boris a fost silit să se supună, fără să cricenească, antrenorului său ne-gricios și, în urmă cu trei luni, Groz-niak l-a scos în arenă.

„O nouă lovitură a lui Gherman Grozniak”. „Tinărul elev al lui Groz-niak a marcat, din nou, 30 de coșuri pentru echipa sa, clamau gazetele spor-tive și de tineret, iar strigătul lor se auzea în toată țara. Boris, elevul prea înțeleptului Grozniak, fu inclus în se-lecționata olimpică.

...Acum, împreună cu Liahov, pășea pe ulițele cuprinse de întineric ale acestui oraș necunoscut. Se opriseră pentru o clipă la încrucișarea străzilor principale și chiar atunci își făcu apa-riția Șavlatov, dintr-un bar învecinat.

— Să mergem, copii! Totul e în regulă, strigă Șavlatov. Haideți, hai-deți! îi îndemnă el împingîndu-i pe ușa barului, din care de abia ieșise.

Aici, la o masă, într-un colț, trei fetișcane se delectau cu niște coctei-luri: una brună, alta roșcovană și o a treia, blondă, cu nasul eirn.

— Așadar — le atrase atenția Șav-latov din pragul barului — oacheșe e a mea, o cunosc de anul trecut, roșco-vana trece la Liahov, iar cea cîrnă e pentru tine, Boris. Nu te speria, are cel puțin un metru optzeci.

Fetele, văzîndu-l pe Boris, făcuseră niște ochi cît cepele. Șavlatov iniție prezentările de rigoare, comandă încă un rînd de cocteiluri pentru partene-rele lor, un cruşon pentru el și două cocteiluri slabe, slabe de tot, pentru Liahov și Boris, consolidîndu-i cu pro-

misiunea că, după meciul de mîine, vor bea unul adevărat.

Fetele începuseră să chicotească, în vreme ce Boris se roși pînă în virful urechilor. De altfel, abia acum pășise, pentru prima oară, pragul unui bar, unde tinere perechi de înălțime mij-locie dansau, legîndu-și coapsele cu abilitate și unde el devenise pe dată centrul atenției. Consumatorii de la toate celelalte mese se întoarseră spre el, iar în fața vitrinelor uriașe, de sticlă, se adunaseră o mulțime de oameni. Doar blondă cea cîrnă nu se uita la el.

După ce băură cocteilurile se hotă-riră să facă o plimbare în parc, fiecare cu partenera lui. Boris nici nu-și dădu seama cînd rămase singur, cu blondina lui. Se plimbau pe o alee întunecoasă, deasupra lor foșneaua pinii înalți, iar pe undeva, pe aproape, cînta muzica. Boris, cuprins de o emoție paralizantă, buimăcît și înfiorat, tăcea. Fata pășea puțin înaintea lui. Era, într-adevăr, înaltă, îi ajungea pînă la piept, puternică, bine făcută, cu o ținută sportivă și pulpele frumos conturate. Tăcea și ea, instrăinată, poate chiar inciuată pe prietenele ei, care o pususeră într-o situație de-a dreptul idioată.

Se plimbau mereu pe aceeași alee întunecoasă și Boris începu să deznă-dăduiască de-a binelea: nu vedea nici o scăpare din această tăcută plimbare prelungită, cu atît mai mult cu cît era pentru prima dată cu o fată în parc.

— Poate că ne așezăm puțin pe o bancă? îi propuse el, în cele din urmă. Fata se întoarse brusc spre o bancă. Boris se așeză și el, grijuliu, alături de ea, dar banca se clătina totuși, amenin-țător, sub greutatea lui.

— Aveți o țigară? îl întrebă parte-nera lui.

— Nu fumez, îi răspunse Boris. I se făcuse cald.

Fata se strînse mai tare în „fișul” ei și își trecu picior peste picior. Fișul era scurt, fusta de asemenea și i se vedeau aproape jumătate din pulpe. În schimb fața-i era intenționat de piatră, rigidă și nu se potrivea de loc cu năsucul ei cîrn.

Boris începu să-și frămînte mîinile lui uriașe, cu un zîmbet jalnic:

— Dar dumneavoastră... (o, dumnezeule, dumnezeul copilăriei mele, ele-fânțel pîntecos)... dumneavoastră ce... (cu o neașteptată îndrăzneală, născută din vîntul mării, venit de la mari de-părtări)... dumneavoastră, de aseme-nea... dumneavoastră, hm, hm, de aseme-nea, adică... (și, deodată, enervarea pe care și-o provoacă spargerea unui ser-viciu de ceai, cu o mișcare greșită)... cu alte cuvinte... (cite cești s-or fi spart, oare?... dumneavoastră, de asemenea... (o fentă, doi pași uriași spre semicerc)... jucați, de asemenea, baschet?... (lovitură — două puncte!).

— Vai, nu, spuse fata, într-un fel de aparté — și se întoarse puțin spre Boris. Acum nu. Am jucat. Acum am trecut la școala de artă, clasa de pictură și am terminat-o cu sportul, nu mai am timp...

— Așadar, sinteți pictoriță! exclamă Boris, încîntat de torentul de cuvinte ce se revărsase din gura ei și de faptul că ea se ocupa cu pictura.

— Voi fi, îi răspunse fata, tușînd. Țigări nu aveți?

— Știți, asta-i visul meu: să devin

pictor, se lungi la vorbă Boris. Îmi place foarte mult să desenez și, în gene-ral, am înclinații...

— Serios? se interesă fata. Ridică capul și se uită la fața lui Boris, ce se zărea, undeva, printre primele stele ce apăruseră pe cer.

„Poate că are un cap frumos, își spuse ea, deodată, dar ca să te săruți cu el e nevoie de o scară”.

Boris se întoarse, la rîndul lui, spre ea, dar mișcarea fusese prea bruscă, banca se prăbuși sub greutatea lui și amîndoi luară contact cu pămîntul.

O explozie de risete diabolice izbucni din tufișurile dîmprejur, niște chipuri boțite își făcuseră pe dată apariția și începură să țopăie în jurul lor, urlînd, grohînd și chiuind. Boris, căzut în capcana unui tufiș decorativ, se lovide la spate și se ridică cu greutate. Cînd fu în picioare, „fișul” de culoare deschisă al fetei flutura, undeva, în depărtare. Însoțitoarea lui o luase la goană, iar în juru-i țopăiau în continuare, niște mure schimonosite de ris, la care se adăugau mereu altele.

— Ce chestie!

— Copii, nu mai pot, mor, a îmbră-țișat-o pe Galka Vinițkaia! chîțăia pa-iața neastîmpărată care se lăudase pe stradă că Boris i-a „rupt piciorul”.

— N-am îmbrățișat-o! Nu spune minciuni, nemernicule! strigă Boris, aruncîndu-se asupra lui.

Paiața o luă la fugă, dar Boris îl prinse repede și îl apucă de guler.

— De ce minți? Cine te-a pus să ne spionezi?

— Nene, lasă-mă, iartă-mă, îl im-ploră tinărul, holbîndu-și ochii de groază.

— Ce fel de nene îți sînt eu? bolbo-rosi Boris, tulburat de frica ce se citea în ochii prizonierului său.

— Lasă-mă, uriașule, se ruga acesta. Dă-mi drumul, sînt singur la părinți.

Boris îi dădu drumul. Între timp, cîțiva dintre vizitatorii întîmplători ai parcului se apropiaseră de ei, se luaseră de concetățeanul lor neobrăzat, strigau la el și îl dojeneau pentru atitudinea lui huliganică.

— Am înțeles, repeta, mereu, tinărul. Am înțeles, tovarăși. Va fi o lecție veșnică pentru mine.

Boris își trase capul între umeri și părăsi parcul, tirîndu-și picioarele.

Vasili Axionov

(Va urma)

— Vă rog să-mi dați o carte pentru care sînt încă prea mic

FESTIVAL POETIC

Oaspeții Moscovei

Între 17 și 19 aprilie a avut loc la Moscova Festivalul unional al tinerilor poeți. Festivalul face parte din manifestările pregătitoare pentru Con-gresul al IV-lea al scriitorilor sovietici și s-a bucurat de mult succes atît în rîndurile poezilor, cît și ale iubitorilor de stihuri.

Participanții la Festival s-au afirmat în ultimii opt-zece ani, între Congres-ul al III-lea și Congresul al IV-lea al scriitorilor ce urmează să aibă loc în curînd. Numele multora dintre ei este bine cunoscut în întreaga Uniune Sovietică. Editurile republicane și unio-nale au tipărit nenumerate volume de versuri ale acestor tineri, bine primite de publicul cititor.

Într-un interviu acordat publicației „Literaturnaia gazeta”, A. Lupan, se-cretar al conducerii Uniunii Scriitorilor din U.R.S.S. a remarcat audiența neobișnuită de care se bucură poezia în rîndurile cititorilor sovietici. El a ținut să constate că volumele de versuri, apărute chiar în tiraje de masă, se e-puizează foarte repede, justificînd, ast-fel, cu un argument în plus, inițiativa organizării festivalului amintit.

La manifestările care au avut loc

cartea

la Moscova au luat parte cîte trei poeți din fiecare republică unională și nume-roși alții din R.S.F.S.R. Oaspeții Mos-covei au fost întîmpinați de un public entuziast la „serile de poezie” ce au avut loc la Casa Centrală a Scriitorilor, la diferitele cluburi de uzină și de in-stituții, la Academia de Științe Sociale etc.

Festivitatea de închidere a manifes-tărilor prilejuite de Festivalul tineri-lor poeți a avut loc în sala Ceaikovski, sub președinția lui Nikolai Tihonov.

EDITORIALE

Dostoevski

în 30 de volume

Institutul de literatură (Casa Pușkin) de pe lîngă Academia de Științe a U.R.S.S. și editura „Nauka” vor tipări, în anii următori, o ediție academică a operelor lui Dostoevski în 30 de volume.

Ediția va fi alcătuită din două părți: 17 volume vor include proza scriitorului, iar alte 13 vor fi consacrate publicis-ticii și scrisorilor lui. Marile romane ale lui Dostoevski („Crimă și pedeapsă”, „Idiotul”, „Posedații” etc) vor fi publi-cate, fiecare, în cîte două volume, iar „Frații Karamazov” în trei volume. Articolele și foiletoanele din anii 1845—1865 vor alcătui volumele 18 și 19. „Jur-nalul scriitorului” și materialele cores-punzătoare sînt dispuse în 4 volume (20—23). Volumul 24 va cuprinde: „Ar-ticole și însemnări”, iar ultimele șase tomuri — scrisorile lui Dostoevski.

La baza acestei ediții se vor afla cîte-va dintre edițiile anterioare și, în pri-mul rînd, cea tipărită de editorul Stel-lovski în timpul vieții scriitorului, cu-prinzînd povestirile din deceniul al patrulea, revăzute de autor și ale căror manuscrise s-au pierdut. Se va lua, de asemenea, în considerare ediția com-pletă apărută în 1882—1883, sub îngri-jirea Annei Grigorievna Dostoevskaia și a prietenilor lui Dostoevski, O. Miller și N. Strahov. Primul volum cuprinde cîte-va indicații de mare valoare pentru biografia scriitorului, cuprinse în studiul „Materiale pentru biografia lui Dosto-evski” de O. Miller și „Amintirile” lui N. Strahov.

ISTORIE LITERARĂ

Un renesanțist rus

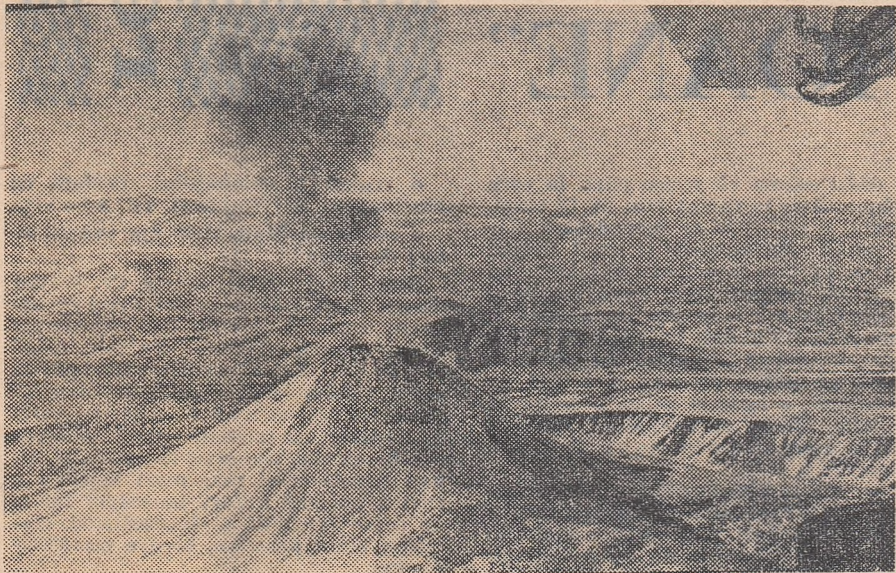
Două cărți apărute în vitrinele libră-riilor sovietice: „Gînduri despre litera-tura rusă” și „Destinul filozofiei ruse”, au readus în circulație numele autorului lor, M. M. Filippov.

Un adevărat spirit renesanțist, el s-a ocupat îndeaproape, în secolul trecut, nu numai de literatură și filozofie, ci și de problemele matematicii, fizicii și chimiei. Operele lui literare au fost întîmpinate călduros de Lev Nikolaevici Tolstoi, iar Mendeleev îl prețuia pentru activitatea științifică. În revista editată de el, „Nauci-noe obozrenie” și-a publicat Lenin cîteva dintre lucrările sale.

În volumele apărute, Filippov se dove-dește un bun interpret al operelor lui Nekrasov și Gorki și un remarcabil cu-noscător al sistemului filozofic pe care și-a fondat Belinski activitatea de critic și istoric literar.

Foc de artificii în Kamceatka

Dimineața, acele seismografele de la stația de observație a vulcanului Kliucevski din Kamceatka au început să se agite frenetic; epicentrul cutremurelor se afla pe flancul conului vulcanic iar zguduirile deveneau din ce în ce mai puternice. Totuși soarele a apucat să mai răsară de două ori pînă la dezlănțuirea forțelor naturii. Au trecut 50 de ore de așteptare încordată. Noaptea învăluia din nou muntele cînd

Liniște înșelătoare înainte de erupție

o geană luminoasă se aprinse peste versantul nordic. Cîteva clipe mai tîrziu cerul începu să răsune de troznituri și bubuituri, stîncile se despicară scuipînd nori incandescenti. Părea că avea să ardă tot muntele, căci focul pornise către poalele lui. Erupția se produsese la 3 000 de metri sub craterul central, cu diametrul de 700 m, din care continua să se înalțe obișnuitul nor gros de aburi.

Timp de peste șase săptămîni expedițiile științifice au riscat să fie îngropate de viscol sau arse de lavă pentru a studia toanele vulcanului care, cu conul său de 5 000 m, este al patrulea din lume ca înălțime.

Fisura s-a produs la 1 800 m altitudine, pe o lungime de 800 m și a dat naștere unui lanț de cratere. Erupțiile s-au concentrat însă în sfertul ei inferior, unde s-a ridicat un imens con de zgură care a primit numele vulcanologului sovietic B. I. Piip. O sută de milioane de metri cubi de lavă s-au scurs prin deschiderea de la baza conului, oprindu-se tocmai la 10 km în cîmpie. Torentul arzător și-a croit drum pînă în albia rîului Kingusici, care, în sezonul acela, era plină doar cu gheață și zăpadă. Noaptea oferea priveliștea cea mai impresionantă. Rîul prinsese iarăși viață: printre malurile înzăpezite se tîra încet lava în perpetuu schimbare. Galbenă-aurie la început, se stîngea cu încetul sub furtuna de zăpadă, devenind portocalie, apoi roșie și, în fine, neagră albăstruie.

Ajunși la o oră de centrul erupției, membrii expediției au contemplat un grandios foc de artificii. În tîiutul gazelor lava se scurgea pe la poalele conului apoi, după 200—300 m, se răcea suficient pentru a permite oamenilor să se aventureze pe ea, cel puțin pînă cînd începeau să le fumege tîlpile de cauciuc ale bocancilor. Într-o noapte, abia se culcaseră de vreun ceas cînd s-au trezit în miros acru de ars. Saltelele pneumatice și sacii de dormit

se topiseră la cusături, tot din cauza căldurii emanate de lava durificată. De altfel, după constatările specialiștilor, se pare că această stare de lucruri se poate menține ani de zile.

Sus lingă crater, cînd elicopterul nu răzbea din cauza furtunii, mîncarea caldă se pregătea pe o plită cu totul originală. Petrograful expediției avusese ideea să topească zăpadă într-o oală așezată pe lavă. Un loc potrivit fusese însă greu de ales, căci oala se răsturna mereu, chiar acolo unde torentul părea să se fi oprit. Cafeaua răspîndea un miros puternic și neobișnuit, iar cenușa căzută în fulgii de ovăz scîrțîia printre dinți, dar nimeni nu se sinchisea de asemenea fleacuri.

Viața pe malurile fluviului vulcanic

avea loc la Budapesta, Poznan, Brno, Zagreb, Plovdiv, Damasc, Izmir, Salonic și Alger. Paralel, o serie de organizații sovietice de comerț exterior vor deschide expoziții la Budapesta și București, prima avînd ca temă progresele științifice și tehnice ale U.R.S.S., iar a doua — realizările industriei și comerțului sovietic.

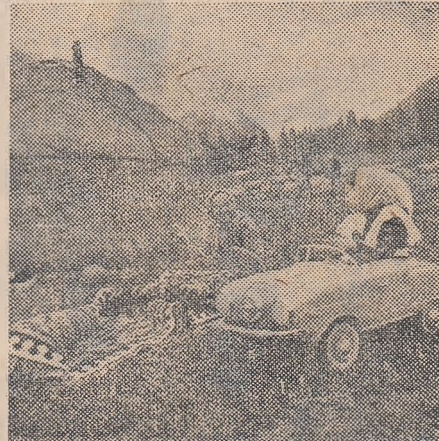
Posibilitățile economiei sovietice vor fi însă cei mai larg reprezentate la Expoziția universală de la Montreal. Aici vor fi expuse, între altele, mașetele unor uzine și fabrici, unor locomotive electrice și nave comerciale printre care pachebotul „Comuna din Paris” și petrolierul de mare tonaj „Sofia”, aparate destinate dirijării navelor prin cablu submarin, macheta unei autostrăzi și a unei căi ferate, o instalație de cracare catalitică, instrumente muzicale și cele mai recente tipuri de aparate fotografice. Un deosebit interes în cadrul pavilionului îl vor trezi un hidrogenator de 500 000 kW, prezentat de uzinele „Elektrosila”, aparatele de anestezie, sutură universală și un plămîin artificial de concepție originală realizate de uzina „Krasnogvardeț”, porțelanurile produse de uzina din Leningrad precum și proiectele de locuințe și orașe polare elaborate de Institutul de cercetări științifice pentru Arctica și Antarctica.

ZOOTEHNIE

Împărăția lui Sagîbek

În sovhozul „Kommunizm” din Kirghizia, a deveni cioban înseamnă a urca pe cea mai înaltă treaptă socială posibilă în producția agricolă, înseamnă a crește nespuse de mult în ochii conșătenilor, ai societății. Profesia de cioban este foarte grea și poate de aceea atît de stimată. Întrebat de un reporter dacă socotește că există profesii și mai bune decît aceea de cioban, Sagîbek Turgunbaev, membru cu drepturi depline al împărăției ciobanilor, a răspuns, fără să stea prea mult pe gînduri: „Nici munca cosmonauților nu e rea...”

Din statistica Republicii Kirghize rezultă că ciobanul este eroul principal al economiei, că fără el însuși președintele celei mai înalte adunări nu are putere juridică. Ciobanul este aici deputat în Sovietul Suprem, membru în C.C. al Komsomolului și chiar membru al Uniunii Scriitorilor. Pretutîndeni este înconjurat de cinste și recunoștință. Și toate acestea se datoresc faptului că două treimi din venitul agricol al

Tabără de vară, model 1967

R.S.S. Kirghize îl asigură ciobanii: ei realizează carnea cea mai ieftină și lina de cea mai bună calitate.

În U.R.S.S. prin munții și văile Caucasului, Pamirului și Tian-Șanilor, prin văile uscate ale Stavropoliei și deșerturile Asiei Centrale colindă 80 000 000 de oi pe care le îngrijesc 134 000 de ciobani. Fiecărui îi revin în medie cîte 600 de oi de la care obține anual 40 000 de kilograme de carne și 21 000 kilograme de lînă. Într-un an, Ciobanul face dintr-o rublă două.

Dar să revenim la Sagîbek Turgunbaev. Pe pășunea din vîrfurile muntelui el trăiește vara în iurtă. Cînd se lasă gerul, se mută într-o casă de chirpici construită de sovhoz în locul unde ierneașă turma. Aici se aduc din timp cele trebuincioase, pentru ca la venirea oilor totul să fie pregătît: finul pentru îngrășarea suplimentară, bulgări de sare, mașini pentru tocarea nutrețului, lemnele pentru încălzit... Soția lui Sagîbek este alături de el în toate anotimpurile, iar copiii „migreză” în funcție de sezon pe ruta părinți-bunici.

Sagîbek are o turmă de 600 de oi și le cunoaște la fel de bine ca pe cei

opt copii ai săi. Distanțele și timpul le măsoară „după oi”: la amiază oile merg mai încet, la ora trei se duce să se adape, la șase behăie... Turma lui Sagîbek paște pe 89 de platforme, terase, văi, pășuni etc., aflate la altitudini de 3 000—4 500 de metri. În lipsa unui tabel care să-i indice cu precizie cum este iarba în fiecare anotimp pe toate aceste 89 locuri de păscut, ciobanul și-a dezvoltat într-atîta simțul de orientare, încît numai rareori i se întîmplă să greșească. Și să nu uităm că în alegerea pășunii celei mai potrivite pentru momentul respectiv, el trebuie să țină seamă între altele de direcția vîntului, presiunea atmosferică etc. Așa încît nu greșim afirmînd că meteorologii sînt departe de calculele complicate pe care și le face în minte ciobanul în timp ce merge în urma turmei cioplind o nuielușă.

Într-adevăr, nu e o meserie ușoară. Ea cere putere (pentru a colinda prin munți luni în șir), curaj (pentru a lupta corp la corp cu condorii și lupii) și multă, foarte multă stăpînire de sine.

POVEȘTI PESCĂREȘTI

— Azi am prins numai unul atîtica...

TRANSPORTURI

Cu trenul pînă la Lună și înapoi

În clipa de față, în Uniunea Sovietică trei pătrimi din totalul transporturilor revine căilor ferate. Numai în anul trecut acest sector a înregistrat un tonaj exprimat în 2 trilioane 14 miliarde tone-kilometri. În 1970 el va spori la 2 trilioane 400 miliarde tone-kilometri. Pentru a înțelege mai bine ce reprezintă această cifră, să încercăm imaginar în vagoane — de cîte 50 de tone — toate mărfurile care vor fi transportate la sfîrșitul cincinalului pe căile ferate sovietice. Să expediem garnitura astfel formată cu o viteză de 100 de kilometri pe oră. Pentru a trece în revistă toate vagoanele am avea nevoie de 349 de zile și nopți. Căci garnitura ar avea de 20 de ori lungimea ecuatorului sau de două ori distanța de la Pămînt la Lună.

Prima cale ferată a fost construită în Rusia acum 133 de ani. Astăzi, rețeaua feroviară a U.R.S.S. numără 133 000 kilometri și continuă să se extindă. Șantiere de cale ferată mai importante la ora actuală sînt în regiunea Tiumen, unde se construiește linia Tiumen — Surgut de 700 de kilometri care va lega transsiberianul cu una din cele mai bogate zone petrolifere, în peninsula Mangîșlak, în Asia Centrală, Caucaz etc.

Tot în cursul cincinalului se va construi magistrala Beloretka-Cîșma care va fi drumul cel mai scurt între combinatul metalurgic Magnitogorsk pe de o parte și Povoljje și centrul părții europene a U.R.S.S. pe de altă parte. Liniile ferate care se vor construi în total pînă la sfîrșitul cincinalului vor însuma 7 000 de kilometri.

Se va extinde și rețeaua căilor ferate electrificate. I se vor adăuga încă 10 000 de kilometri. Firele de contact își vor face apariția în primul rînd deasupra celui mai aglomerat sector al magistralei siberiene, a magistralei din sudul Siberiei, a cîtorva linii din Kuzbass etc. În sfîrșit, pentru intensificarea transportului pe traseul Povoljje-Don, locomotivele electrice vor lua locul celor cu aburi pe distanța Sîzran-Harkov și Ruzaevka-Penza.

Parcul de material rulant al căilor ferate sovietice se va completa și în noul cincinal cu locomotive perfecționate. Acestea vor circula cu viteză de pînă la 180 kilometri pe oră la trenurile de călători și pînă la 120 kilometri pe oră la trenurile de marfă.

COMERȚ EXTERIOR

Made in U.S.S.R.

Produsele sovietice exportate, ușor de recunoscut de către cumpărători după mențiunea imprimată pe ele „Made in U.S.S.R.”, se bucură în străinătate de o popularitate din ce în ce mai largă. O dovadă o constituie aflarea de vizitatori la pavilioanele sovietice organizate cu prilejul expozițiilor și tîrgurilor internaționale. Potrivit unei statistici recente, numai anul trecut ele au primit peste 12 milioane de vizitatori care au putut face astfel cunoștință cu progresele realizate de industrie și cu posibilitățile de export ale Uniunii Sovietice.

În cursul ultimilor ani, pe piața mondială a crescut simțitor cererea de mașini-unelte sovietice și echipamente cu cele mai diverse destinații, de autoturisme, autocamioane și vehicule specializate, de tractoare, televizoare, aparate de radio, de fotografiat și filmat, instrumentar științific și aparatură medicală, ceasuri și frigidere etc., etc. Cu prilejul tradiționalului tîrg de la Leipzig din primăvara anului trecut, de pildă, a fost contractată de către diverse firme și organizații comerciale din întreaga lume o cantitate de 8 ori mai mare de mașini și echipament tehnic decît în 1965.

În cursul acestui an, Uniunea Sovietică continuă să participe la astfel de manifestări, printre care și cele ce vor

TRAGICUL DESTIN AL

IV

„CELEI MAI MARI SPIOANE”

În primăvara lui 1905, la Paris stârnea mare vilvă o tinără dansatoare, pe nume Mata-Hari. O frumoasă indiană — arată publicistul sovietic S. Milin în reportajul său cu caracter de reconstituire — eare învățase să execute dansuri religioase încă din copilărie. Destinul ei luă însă altă întorsătură și, după două căsătorii nefericite, fermecătoarea femeie ajunse la Paris, unde succesul ei întrecu toate așteptările. În 1907, Mata-Hari plecă în turneu la Berlin și, după câțiva timp, fu recrutată de serviciul de spionaj german. După izbucnirea primului război mondial, ea izbuti să se înapoieze în Franța, obținând chiar un permis pentru orașul Vittel, în zona frontului.

Serviciul de contraspionaj francez, deși avea bănuiele, nu reuși să stringă probe împotriva ei. Pentru a le înlătura, Mata-Hari își oferă serviciile Biroului II din Paris. Interogată la un moment dat chiar de șeful Scotland Yard-ului, Mata-Hari ajunse în cele din urmă — conform dispozițiilor date de contraspionajul german — la Madrid spre a pătrunde în anturajul regelui Spaniei. Curînd, însă, deasupra capului fostei dansatoare începură să se îngâmădească nori prevestitori de furtună.

...Abia izbutise Mata-Hari să se „acimatizeze” în Spania că, în noiembrie 1916, primi de la Berlin un ordin să se întoarcă în Franța. Se apropia deznoământul și Berlinul arunca în acțiune ultimele rezerve, încercînd să amîne sfîrșitul fatal. Și cui, dacă nu exdansatoarei, veche cunoștință a parizienilor, i-ar fi putut încredința capitala Franței? Cu atît mai mult cu cît abila spioană avea relații și cu Biroul II. Așadar, interpreta de dansuri exotice se înapoie în orașul în care își începuse cîndva amețitoarea carieră. În același timp, rezidentul german din Amsterdam primi o telegramă cifrată: „Expediază 15 000 de franci pe adresa misiunii diplomatice olandeze din Paris pentru agentul N-21...”

În drum spre capitala Franței, Mata-Hari își aminti cu părere de rău de confortabila-i vilă de pe strada Windsor. Ce bine i-ar fi prins acum. Ah, și germanii aștia, cu avariția lor incorijibilă! Acum n-ar trebui să locuiască în camere sordide de hotel, unde de multe ori chiar și pereții au urechi.

În cele din urmă, Mata-Hari se instală într-un hotel modest de pe strada Montaigne. Nu-și îngădui nici un fel de lux, de confort, căci nu mai dăduse spectacole de mult și era pe geantă (ceea ce, de fapt, era purul adevăr) și doar de aceea venise la Paris: ea să-și refacă bugetul. Totul părea extrem de convingător dacă...

A doua zi, însă, după sosirea la Paris spioana făcu o vizită la misiunea olandeză unde i se înmînă un cec de 15 000 de franci, care fu descoperit asupra-i cînd fu arestată literalmente în poarta misiunii. Cercul se închisese. Mata-Hari fu întemnițată la Saint-Lazaire. Acolo, în celula nr. 12, petrecu cele câteva luni cît dură ancheta.

La 24 iulie 1917, Mata-Hari compăru în fața tribunalului militar. Actul de acuzare sublinia că sus-numita desfășurase multă vreme o activitate de spionaj în slujba Germaniei, ceea ce avusese drept rezultat, în primul rînd, scufundarea a 17 nave aliate și moartea a peste 50 000 de soldați și marinari francezi. Apoi, Mata-Hari trădase 66 de agenți secreți francezi și înștiințase dușmanul de operațiile ofensive pregătite de armata franceză în regiunea Chemin des Dames și de cea engleză pe Somme. În plus, dăduse germanilor planul fortificațiilor de la Verdun, obținute de la un ofițer englez din Madrid informații despre proiectul aliaților de a folosi tancuri și contribuise la scufundarea, lângă insulele Orkney, a cruciatorului englez „Hampshire” cu feldmareșalul lord Kitchener la bord.

Membrii tribunalului militar, Simpron, Massard și Mornay, erau dinainte convinși de vinovăția acuzatei. Încît, cu toate că ea a negat categoric orice legătură cu serviciul de spionaj german și în ciuda eforturilor depuse de apărătorul ei, avocatul Clunet, la 25 iulie, după o ședință de deliberare de zece minute, Mata-Hari fu condamnată la moarte. Posta dansatoare ascultă calm sentința. Numai buza de jos pe care și-o mușcase puternic îi trăda disperarea, ura și... speranța, care-i cloteau în suflet. Mata-Hari era ferm convinsă că prietenii-i puternici și admiratorii cu influență, care-i aplaudaseră furtu-

nos talentul, o copleșiseră cu daruri încercînd să obțină de la ea măcar un zîmbet amabil și se socoteau cei mai fericiți dintre muritori cînd puteau intra în anturajul ei, nu-și vor lăsa prietena în nenorocire.

Execuția n-a fost simulată

Intr-adevăr, așa cum relatără ulterior ziarele, doi regi, un prim-ministru și cîțiva oameni de afaceri influenți interveniră pe lingă guvernul francez, cerînd grațierea condamnației. Eforturi deosebite pentru salvarea ei depuse și

De data aceasta o execuție simulată: scenă din filmul francez „Mata-Hari”, realizat în 1966. În rolul titular — Jeanne Moreau

tinărul marchiz Pierre de Maurissac, îndrăgostit nebunește de spioana germană. La sfîrșitul lui august el o anunță pe Mata-Hari că izbutise să obțină anularea sentinței. Dar, pentru a potoli spiritele dezlănțuite, urma să se pună la cale un simulacru de execuție, după care el personal își lua misiunea de a o trimite în taină peste graniță. E adevărat că Mata-Hari va trebui să-și schimbe numele, să renunțe definitiv la scenă și să nu mai apară niciodată în societate. Dar ce însemnau toate acestea cînd era vorba de salvarea vieții? În schimb, se va putea întoarce în Indiile Olandeze spre a-și consacra restul zilelor educării fiicei sale.

La 14 septembrie 1917, în celula osînditei intrară două călugărițe și un preot bătrîn. Apariția sinistrului trio era mai elocventă decît orice cuvînt. Mata-Hari

își dădu seama că sosise clipa în care trebuia să-și ia rămas bun de la viață. Preotul o sfătui să se spovedească, dar ea refuză; de ce și-ar fi irosit timpul atît de prețios care-i mai rămăsese cu rugăciuni inutile? Dacă lucrurile aveau să decurgă așa cum știa ea, a doua zi trebuia să fie liberă. Iar dacă nu... Singura dorință a osînditei fu să i se aducă un pahar de rom și o filă de hîrtie spre a așterne pe ea o scrisoare de adio fiicei; de asemenea ceru ca pînă a doua zi dimineața să fie lăsată în pace.

Nici nu se risipiseră bine umbrele cenușii ale zorilor, cînd în broasca celulei se răsuci o cheie. Cu cearcăne negre la ochi, după o noapte de insomnie, dar corect îmbrăcată și fardată, Mata-Hari trecu pragul înalt de piatră și ieși pe coridor. Curînd după aceea pe porțile închisorii țîșni o coloană de mașini — avînd în mijloc o furgonetă specială, în care se afla condamnată la moarte — și se îndreptă în grabă spre poligonul Vincennes.

Pe pista uriașă se și aliniase plutonul de execuție. La cincizeci de metri de el se afla un stîlp nu prea înalt, ciuruit de gloanțe, la care patru soldați din escortă o legară pe spioană. Cu glasul sugrumat de emoție, președintele tribunalului, Simpron, dădu citire sentinței. Apoi preotul se apropie de

o regină a spionajului, perfidă ca Machiavelli și frumoasă ca Afrodită; o asemenea Mata-Hari n-a existat cîtuși de puțin!

Bine, bine — veți spune dv. — dar despre Mata-Hari s-au scris zeci de articole, carierei ei i-au fost consacrate filme, romane și studii speciale. După cel de al doilea război mondial au văzut lumina zilei memoriile unor agenți secreți, care nu o dată au venit în contact cu această abilă spioană.

Intr-adevăr, așa stau lucrurile, și totuși figura celei mai mari spioane a zilelor noastre a fost inventată de la un capăt la altul. Să încercăm să elucidăm acest paradox, care e numai aparent.

O indiană... olandeză

În august 1876, în familia lui Adam Zelle, om cu stare din orașul olandez Leeuwarden, se născu o fetiță. Nici fericitul tată, nici mama — stimata doamnă Antje — nu bănuiau pe atunci ce soartă ieșită din comun va avea fiica lor, Margaretha-Geertruida. Era de la sine înțeles că, atunci cînd îi va sosi vremea mărișului, avea să devină soția unui mic burghez, la fel de cumsecade ca tatăl ei, sau a unui fermier bogat. Presupunînd că s-ar fi realizat ultima ipoteză, menirea Margarethei era să mulgă vaci, să poarte șorțuri scrobite, iar duminica să frecventeze cu regularitate biserica.

Pe măsură însă ce fata creștea — și creștea văzînd cu ochii — părinții ei o priveau cu tot mai multă îngrijorare. Oacheșă codană, plină de viață, mereu pornită pe ris, nu semăna de fel cu fetele șterse și flegmatice de o vîrstă cu ea. Probabil că în vinele vreunui strămoș de al domnului Zelle cursese sînge oriental, care acum începuse să clocotească în această fată zvăpăiată cu ochi negri. Tocmai cînd Margaretha se apropia de adolescență îi muri mama.

Adam Zelle era stăpînit de o idee fixă: voia să dea, cu orice preț, singurei sale fiice o educație bună. De aceea se mută la Amsterdam, unde exista o școală pedagogică specială pentru fete. La acest institut se înscrise și Margaretha-Geertruida Zelle.

În 1894, după ce absolvi anul întîii, Margaretha plecă să-și petreacă vacanța de vară la o mătușă din Haga. Exact atunci veni în concediu, în același oraș, căpitanul Macleod din armata colonială olandeză. După părerea prietenilor, ofițerul de 40 de ani, un om foarte serios, de altminteri, avea un singur cusur: era celibatar convins. Într-o zi, un cunoscut de-al lui hotărî să-i joace o festă și dădu în glumă un anunț în ziare prin care Macleod își căuta o tovarășă de viață, dispusă să plece cu el în Indiile Olandeze. Imediat, „candidatul” la însurătoare fu asaltat de o avalanșă de propuneri din partea unor tinere cu firi romanțioase. Printre ultimele scrisori primite de căpitanul Macleod se afla una care-l cîștigă prin sinceritatea ei. Semnatară, viitoare învățătoare, îi scria că de mult visa să plece undeva în Asia, ca să-i învețe carte pe copiii băștinașilor. De aceea era dispusă să se căsătorească cu el.

Impresionat de aspirațiile nobile ale Margarethei Zelle, Macleod îi răspunse. Întîlnirea avu loc imediat în străvechiul palat Maurizhuys, celebru prin colecția sa unică de tablouri. În cele câteva ore pe care le petrecu acolo, căpitanul nu aruncă nici măcar o privire spre pinzele vestiților pictori olandezi și flamanzi. Fata înaltă, bine făcută, îl impresionase puternic prin grația-i desăvîrșită și temperamentul năvalnic, prin exuberanța și dragostea de viață, atît de deosebite de calmul specific olandezilor.

S. Milin

(Va urma)

Întâmplare cu trei celebrități

În revista „Teatralnaia jizni”, scriitorul Anatoli Verbițki relatează o întâmplare care a avut trei eroi celebri: cîntărețul rus Fiodor Șaliapin și dirijorii italieni Arturo Toscanini și Niccolo Marchetti. Episodul va intra probabil în filmul despre Șaliapin la care lucrează Mark Donskoi, fiind semnificativ pentru firea generoasă a marelui bas, pentru devotamentul lui față de prieteni, pentru omenia și spiritul lui de dreptate.

Odată s-au întîlnit într-un turneu la teatrul „Colonne” din Buenos Aires Fiodor Șaliapin și tenorul italian

care pleca la New York, unde avea contract cu Metropolitan Opera House, i-a propus lui Marchetti să vină cu el, promițându-i că va aranja să fie angajat acolo. Cîntărețul se buzia pe sprijinul lui Arturo Toscanini, mare prieten și admirator al său, dirijorul operei newyorkeze. Dar Toscanini l-a refuzat. Atunci Șaliapin s-a apropiat de el și i-a spus liniștit privindu-l drept în ochi:

— Dragă maestre, mă pui într-o situație imposibilă. I-am promis lui Marchetti că îi găsesc angajament aici. Dar dacă nu se poate, părăsesc chiar azi New Yorkul.

Înțelegînd că Șaliapin nu glumește, că va rupe contractul deși propriul său interes era lezat astfel, Toscanini l-a apucat de mîna.

— Ești un sălbatic, Șaliapin, un adevărat sălbatic rus. Cel puțin spune-mi ce s-a întîmplat, de ce insiști

fețele spectatorilor dispere. Probabil că mulți vād în piesă ceva ce le este foarte familiar...”

Actorii angajați în spectacol consideră „Revizorul” drept o școală excelentă. De un mare ajutor le-a fost talentatul Paul Man, care a vizitat de cîteva ori Uniunea Sovietică. El a fost invitat special de la New York pentru rolul primarului.

Regia spectacolului o semnează tînărul debutant Edwin Sherin, cunoscut de milioane de spectatori americani ca actor de televiziune. Sherin a studiat cu multă atenție filmul sovietic „Revizorul”, atît pentru grimă și costume, cît și pentru anumite soluții regizorale.

Scenografia a fost incredințată celui mai cunoscut pictor de costume din America, H. Rodriguez. Îmbrăcîndu-i pe eroii lui Gogol, el a exclus materialele sintetice, folosindu-se numai de postav, satin și alte țesături care erau pe atunci la modă în Rusia.

Un film cu un cal talentat

O echipă de la studioul din Leningrad turnează la Odesa exterioarele filmului „Braslet-2”. Titlul acesta, cu misterioasă aparență de cifru, reia numele unui cal superb, pe care evenimentele revoluției îl smulg de pe hipodrom și îl poartă pe drumurile Armatei Roșii.

Subiectul este simplu și cu toate că pare departe de întîmplările istorice ale acelor ani, vrea să demonstreze că vîntul schimbărilor revoluționare a pătruns pînă în cele mai îndepărtate și anonime țîrguri de provincie rusești. Lisuhin, proprietarul unui grajd cîndva renumit, rămîne după revoluție să lucreze ca simplu jocheu. Dar nici această indelețnicie n-o poate practica multă vreme. Cei mai buni cai, printre care superbul Braslet-2, sînt rechiziționați pentru nevoile Armatei Roșii. În vîrtejul dramatic al războiului civil Braslet își pierde numele și faima și devine un cal obișnuit de povară. Numai simțul pătrunzător înăscut al vizitiului Ciurkin depistează în el rasa care l-a făcut cîndva o stea a concursurilor hipice. Întoarcerea lui Braslet pe hipodrom este triumfală.

În această istorie simplă important e, firește, nu calul, deși „interpretul” acestui personaj central s-a dovedit foarte talentat, ci evenimentele în cursul cărora se dezvăluie caracterul omenesc. Stăpînii — defintivi sau temporari — ai lui Braslet se perindă unul cîte unul, și fiecare se comportă în felul lui cu animalul: unii vor să-l supună voinței lor despotice, alții îl iubesc cu devotament, în sfîrșit alții sînt complet indiferenți.

Realizatorii filmului (scenariști: A. Șulghin și V. Mihailov, regizor L. Tuțulkovski) și-au propus să arate cum a influențat epoca asupra destinului eroilor.

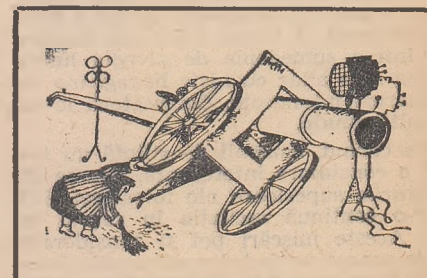
PREMIERE ÎN ANUL JUBILIAR

Confesiunea lui Esenin

S-a remarcat în multe rînduri că forța emoțională a limbajului poetic esenian, clocotul pasiunilor din întreaga lui poezie, profunzimea filozofică a meditațiilor se cer parcă transpuse pe muzică de operă, care unește lirismul vocal, dramatismul simfoniei și realismul acțiunii scenice.

Primul care și-a asumat această sarcină dificilă, dar foarte atrăgătoare, este compozitorul A. Holminov. El a ales poemul „Anna Sneghina” — lucrare care pînă și în creația unui poet atît de profund liric ca Serghei Esenin se deosebește prin pregnanța aceluși ton intim, la persoana întîia, care străbate vibrant și patetic întregul poem. Acest ton nu constituie o simplă modalitate literară, ci se impune ca o însușire organică a concepției poemului. „Anna Sneghina” este un poem-monolog, un poem-confesiune, un poem-meditație. Personajele lui apar și trăiesc numai atît cît le cheamă memoria și reflecțiile autorului. În canavaua dramaturgică a operei, libretistul A. Mașistov a întreprins și alte celebre poezii eseniene, alese în așa fel încît să întregască meditațiile poetului despre soarta patriei sale, a revoluției.

Originala operă-poem „Anna Sneghina”, care îmbogățește „Eseniana” începută de compozitorul Gheorghii Sviridov cu o suită de cîntece de o mare frumusețe și autenticitate rusească, demne de modelul lor literar, a fost pusă în scenă la Teatrul de operă și balet din Serdlovsk, în cinstea semicentenarului Revoluției.

Fără cuvinte

CINEMA

Svetlana Svetlicinaia

După ce i-a amuzat pe spectatorii teatrali sovietici și străini (piesa a fost jucată acum cîțiva ani de colectivul Teatrului „C. I. Nottara” din București), „Bucătăresei” lui Sofronov i s-a dat posibilitatea să se adreseze publicului. Infinit mai larg, al cinematografeilor. Ecranizarea a fost făcută la „Mosfilm” de tînărul regizor E. Keosian, care și-a început cariera cu dreptul (primele lui filme pentru televiziune „Trei ore de drum” și „Scara”, au fost premiate la diferite concursuri internaționale).

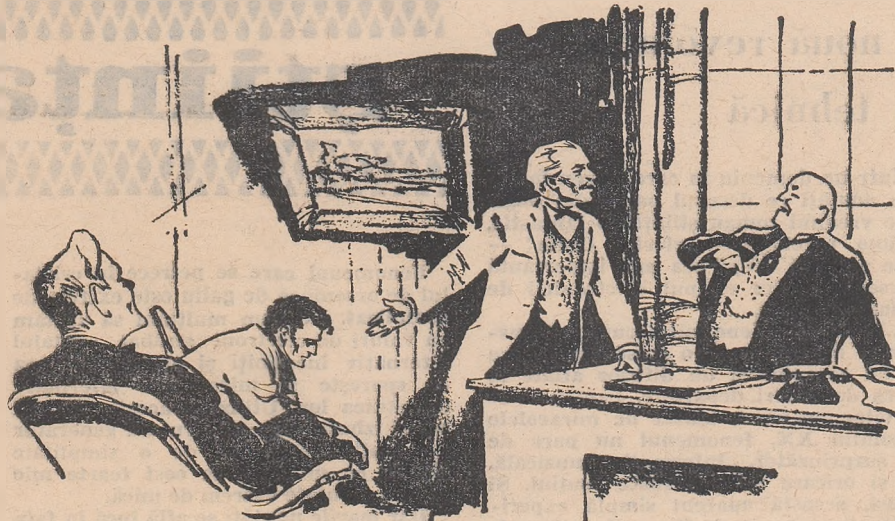
Keosian a incredințat soarta frumoasei și îndrăcitei bucătărese, după care oftează mulți bărbați, tinerei actrițe Svetlana Svetlicinaia, în viața particulară doamna Ivașov, soția neuitatului interpret al „Baladei soldatului”, Vladimir Ivașov.

Cariera actriței aproape că n-are istorie. În 1963, pe ecranele sovietice a apărut filmul „Ei au cucerit cerul” — film mediocru, care a trecut neobservat. Singura urmă pe care a lăsat-o a fost numele interpretei principale: Svetlana Svetlicinaia. Proaspătă absolventă a Institutului unional de cinematografie, actrița s-a impus astfel chiar de la debut. În rolul Ninei Kolcina, soția unui pilot de încercare, ea s-a distins printr-o nobilă rezervă și prin sobrietatea mimicii.

Filmul următor, „Mătușă cu violete”, i-a dat, pe lîngă satisfacția unui rol interesant, și pe aceea de a-l avea ca partener de platou pe... partenerul ei de viață, Vladimir Ivașov.

Mai departe, am putea spune „anul și filmul” sau chiar anul și două filme. În 1965 a fost distribuită în pelicula „Cînd frontul era în defensivă”, unde a avut de interpretat un personaj diferit de cele anterioare — un personaj eroic. În 1966, Stanislav Rostolki a ales-o pentru rolul fetei-contrabandiste din cine-novela „Jurnalul lui Peciorin” (componentă a filmului „Un erou al timpului nostru”) — sprintenă, iute și grațioasă ca o tînără sălbatică de pădure. Iar E. Keosian a găsit-o foarte potrivită pentru rolul năbădăioasei Polina Hutornaia, frumoasa bucătăreasă din colhozul condus de Trofim Solomka. Svetlana Svetlicinaia s-a achitat foarte bine de aceste misiuni. Vă puteți convinge urmărind aventurile „Bucătăresei” pe ecranele noastre.

Desen de P. Bendel

Tito Schipa. Prezența celor doi cîntăreți celebri în același spectacol — „Bărbierul din Sevilla” de Rossini — a atras în capitala Argentinei un public imens, venit nu numai din diferite orașe argentinene, ci și din alte țări ale Americii Latine.

Într-o seară, provocat de Tito Schipa, Șaliapin a făcut prinsoare că va fi aplaudat în timpul spectacolului. Cîntărețul trebuia să fi fost foarte sigur de arta lui, ca să se aștepte din partea publicului la încălcarea unei vechi și severe tradiții locale care nu admitea aplauzele decît la sfîrșitul fiecărui act. Foarte sigur de cîștig era și Tito Schipa, care știa că această regulă a teatrului „Colonne” nu putuse fi clintită nici de Caruso.

În seara aceea Șaliapin a cîntat formidabil. În cunoscuta „arie a calomniei” s-a întrecut pe sine însuși. Vocea lui puternică, de o rară frumusețe, plutea deasupra sălii, subjungînd-o. Cînd ultima notă s-a stîns, teatrul a fost zguduît ca de un cutremur: două mii cinci sute de perechi de palme îl aplaudau pe Șaliapin.

„Cînd un artist îi silește pe spectatori să se ridice în picioare, el este sau dumnezeu, sau diavolul” — a declarat, din fosa de orchestră, dirijorul Niccolo Marchetti citîndu-l pe Bernard Shaw și a ridicat bagheta.

Membrii orchestrei l-au privit cu uimire și teamă: bisarea ariei însemna o nouă încălcare a tradiției locale. Dar Marchetti a făcut-o, răs-punzînd dorinței publicului și a plătit scump pentru asta. Cu toată intervenția lui Șaliapin și a lui Schipa, Marchetti a fost concediat și amendat.

Simțîndu-se oarecum vinovat de acest deznodămînt neplăcut, Șaliapin,

atîta pentru acest domn Marchetti.

Șaliapin i-a povestit totul. Celebrul dirijor l-a ascultat atent, apoi a izbucnit într-un nestăvilit hohot de ris. Cînd s-a liniștit, i-a spus:

— Ești formidabil, Șaliapin. Îți admir generozitatea. Să încercăm să intervenim pe lîngă director.

După cum se așteptau amîndoi, directorul n-a fost încîntat de „surpriza” adusă din America Latină.

— Cine mai e și Marchetti ăsta? N-are decît să se întoarcă în Italia lui, de unde a răsărit.

Atunci s-a petrecut ceva neașteptat: Toscanini s-a ridicat și, fulgerîndu-l cu privirea, i-a spus:

— Și eu am răsărit tot din Italia. Poate că ar trebui să mă întorc și eu? De altfel, peste două săptămîni contractul nostru expiră.

Să piardă deodată și pe Șaliapin și pe Toscanini era prea mult pentru bietul director. A urmat o pauză lungă, căreia Șaliapin i-a pus capăt aducîndu-l în biroul directorial pe Niccolo Marchetti.

Peste o lună, Marchetti debuta strălucit la Metropolitan, dirijînd „Paițe”.

TEATRU

„Revizorul” la Washington

La unul dintre cele mai mari teatre din Washington, „Arena Stage”, a avut loc recent premiera „Revizorului” de Gogol. În repertoriul teatrului figurează anual cel puțin o piesă clasică rusă. În stagiunea trecută s-a reprezentat „Trei surori” de Cehov.

Dar să revenim la „Revizorul”. Criticii teatrali din capitala S.U.A. s-au arătat foarte sceptici față de alegerea făcută de „Arena Stage”, argumentînd că o piesă scrisă în secolul XIX, într-o țară străină și despre o țară străină, nu poate interesa pe nimeni. Însă publicul a fost de altă părere. Biletele s-au vîndut toate, pînă la ultimul, iar în sală se ride în hohote la fiecare spectacol. Criticii au trebuit să se dea bătui. Unul din ei scrie în cronică sa: „Explicația succesului de care se bucură spectacolul stă nu numai în faptul că anumite fire din piesa lui Gogol ajung pînă în viața noastră de aici — mita, birocratismul, lașitatea, carierismul, prostia funcționarească. Piesa e scrisă cu geniu. Asta-i totul. E foarte interesant de urmărit reacția publicului. În momentul culminant, cînd primarul exclamă: „De cine rideți? De voi rideți!” zimbetul de pe

arta

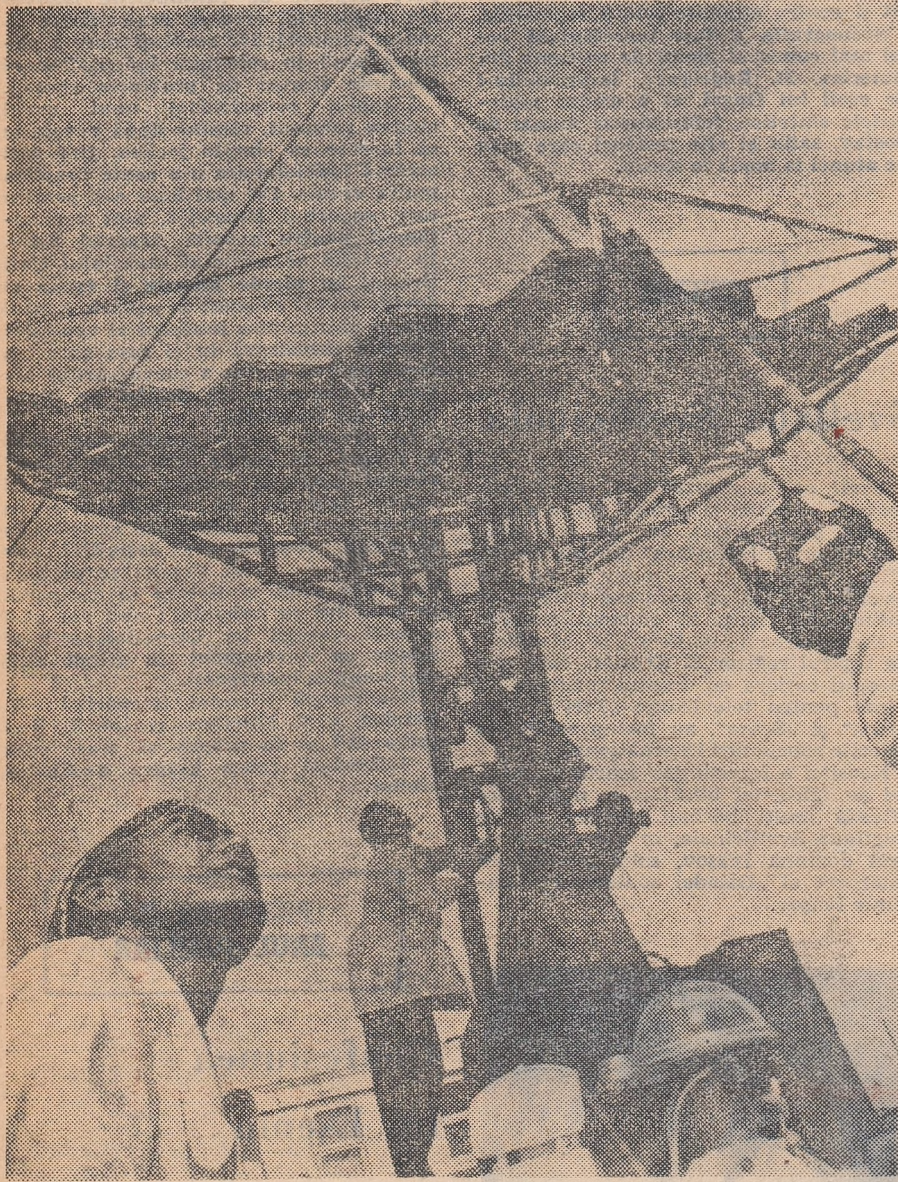
ASTRONOMIE

Fățarnicia Soarelui

Privim adesea la Soare ca la ceva de la sine înțeles, uitând cât de mult depinde omenirea de lumina și căldura pe care i le trimite cu atita generozitate. Într-adevăr, razele lui pun în mișcare masele de aer, ele fac clima și timpul.

zgomotului solar. Dar să vedem mai pe larg despre ce este vorba.

Straturile exterioare ale Soarelui, cromosfera și coroana, sînt considerabil mai fierbinți decît fotosfera deși, aparent, ar trebui să fie tocmai invers.

„Capcană” pentru Soare

Soarele obligă apele oceanelor să se evapore, ca apoi să revină pe Pămînt sub formă de ploaie. Tot el ne dă acea cantitate incomensurabilă de energie utilă pe care noi o folosim sub formă de țigări, cărbune, forță hidraulică și colică. În sfîrșit, astrul zilei ne asigură și hrana prin intermediul plantelor. Puterea radiației solare este de-a dreptul inepuizabilă: într-o secundă cantitatea de energie degajată e mai mare decît cea folosită de întreaga omenire, de cînd a apărut pe Pămînt civilizația. Dacă ar putea fi adunată și utilizată efectiv toată radiația solară căzută numai pe teritoriul orașului Los Angeles, de pildă, s-ar obține energia necesară pentru încălzirea tuturor caselor de locuit de pe planeta noastră.

Știința privește însă Soarele în alt mod. Fața lui, în continuă schimbare, îi oferă spre soluționare mereu alte probleme. Așadar, cum apare fața Soarelui în lumina cercetărilor moderne, ce însemnătate are caracterul ei schimbător? Într-un recent articol, cercetătorul sovietic Samuil Pikelner a dezbatut cîteva aspecte ale acestei probleme, pe care vi le prezentăm în rezumat.

Cînd astronomii privesc Soarele prin telescop, acesta le apare cu contururi foarte precise de parcă ar avea o suprafață clar exprimată. În realitate, suprafața lui nu este decît un strat de gaz, transparent și foarte luminos numit fotosferă și numărînd în grosime circa 300 de kilometri. Din cînd în cînd pe ea apar bășicuțe de gaz strălucitoare care se preling neconținut. Și nu e greu de observat că discul solar este împărțit într-o sumedenie de alveole luminoase care aduc cu niște hexagoane cu contururi întunecate. Cercetătorii le-au numit granule.

De curînd, oamenii de știință au făcut o constatare interesantă, anume că straturile superioare ale fotosferei sînt într-o continuă oscilație în sus și în jos. Aceste mișcări pot fi considerate unde sonore venînd din adîncurile Soarelui spre suprafață. Rolul infrasonetului s-a dovedit astfel mai important decît au presupus astronomii, care-l considerau doar o parte componentă a

Ar trebui ca temperatura atmosferei solare să scadă pe măsura îndepărtării de suprafața astrului (e suficient să amintim că în centrul „reactorului” lui termonuclear temperatura este de aproximativ 16 milioane de grade iar la suprafața de numai 5 700 de grade). Prin urmare ar fi logic să presupunem că în atmosferă gazul este și mai rece. Dar studiind spectrul cromosferei și coroanei, oamenii de știință au constatat faptul paradoxal că, pe măsura îndepărtării de suprafață, temperatura crește atîngînd 100 000 de grade la înălțimea de 15 000 de kilometri, pentru ca pînă la sfîrșit să ajungă la cîteva milioane de grade.

Cum poate fi explicat acest paradox? Astrofizicienii socotesc că granulele efervescente de pe suprafața Soarelui se ciocnesc între ele, întocmai ca valurile unui ocean, făcînd un zgomot de neînchipuit. Propagîndu-se în sus, într-un mediu gazos mai rarefiat, undele sonore își măresc viteza. Astfel iau naștere unde de șoc care încălzesc gazul pînă la temperaturi extrem de înalte. Prin urmare vinovat de încălzirea coroanei solare este „zgomotul”.

Uneori, în locul granulelor în fotosferă apar formații dense și foarte strălucitoare numite facule, care cresc neconținut intensificîndu-și strălucirea. În ele apar apoi pete mici întunecate, care, după zece zile, ating dimensiunile petelor observate încă de Galilei. Astăzi se știe că apariția și caracterul evoluției petelor solare depind de o serie de procese magnetice gigantice. Petele solare par mai întunecate pentru că sînt mai reci decît fotosfera înconjurătoare. Într-adevăr, temperatura lor este cu sute de grade mai joasă decît temperatura medie din jur.

Dar de ce cîmpurile magnetice puternice sînt capabile să reducă temperatura petelor? Teoria care explică acest fenomen, emisă încă în 1941, arată că în fotosferă căldura este adusă mai ales de convecția din zona superioară a Soarelui; cîmpurile magnetice puternice frînează convecția și, prin urmare, răcesc zona petelor. Cînd, însă, cîmpul magnetic este slab, lucrurile se petrec tocmai invers. S. Pikelner a arătat că fără să frîneze convecția, cîmpul mag-

netic slab împiedică apariția vîrtejurilor din timpul convecției, ceea ce o intensifică și mai mult. Astfel apar faculele.

Recent de tot, colaboratorii observatorului astrofizic din Crimeea au descoperit încă un fenomen foarte interesant. Ei au constatat că deasupra petelor solare radiația coroanei solare, mult mai fierbinte, apare în locul unde ar trebui să fie cromosfera. Se vede că deasupra petelor coroana coboară pre-sînd cromosfera. Pînă în clipa de față nu a fost găsită încă explicația fenomenului.

ELECTRONICĂ

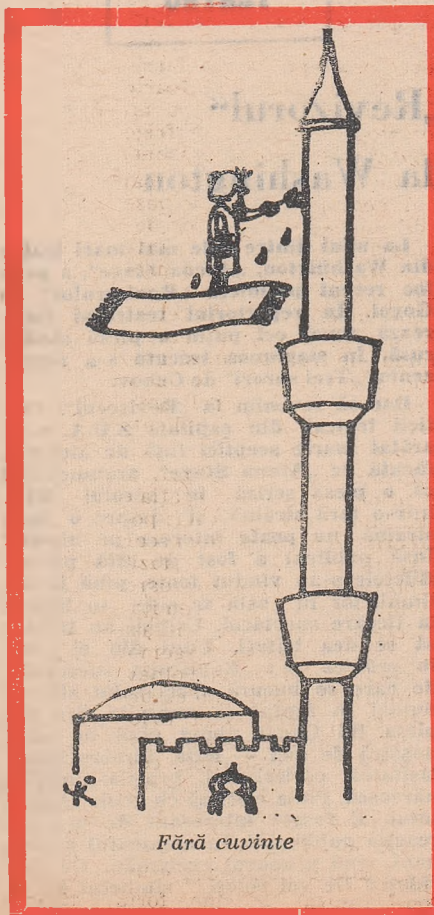
„Efectul Gunn” anunță o nouă revoluție în tehnică

Într-un domeniu în care mereu intervin noutăți ce descind parcă din paginile vreunui roman științifico-fantastic, ultima revelație — „efectul Gunn” — este socotită drept cea mai importantă descoperire din cîmpul electronicii de la laser încoace.

...Unde hertziene ultrascurte „transportă” muzică de la o sursă emițătoare la un receptor și un difuzor aflate la circa doi metri depărtare. Pentru orice privitor neavizat, blazat de miracolele secolului XX, fenomenul nu pare de fel surprinzător. „Informația” muzicală, ca și oricare alta, străbate spațiul. Și totuși, această aparent simplă experiență ascunde unul din noile miracole ale veacului nostru. Dispozitivul este alimentat de o simplă baterie pentru lămpi de buzunar și, cu un curent continuu de 6 volți, face să ia naștere frecvențe de ordinul a 11 miliarde cicluri-secundă. Este un lucru care pare încă de neconceput în electronica actuală. El ține de electronica viitorului.

Emițătorul este o simplă cavitate rezonantă din cupru, cu o capacitate de cîteva centimetri cubi. Generatorul de hiperfrecvențe ar fi pur și simplu invizibil dacă n-ar avea un înveliș metalic de mărimea unghiei degetului mic: căci e vorba de un cristal cu o mărime egală cu a mîi parte dintr-un milimetru cub. Da, nimic altceva decît un cristal de arseniură de galiu semiconductor care, utilizat deja pentru a produce lumină, pare a fi în stare să săvîrșească adevărate minuni.

„Efectul Gunn” este proprietatea pe care o are un simplu cristal de arseniură de galiu, căruia i se aplică un curent continuu, de a produce un curent alternativ de foarte înaltă frecvență — o frecvență cu atît mai mare cu cît cristalul e mai subțire. La o grosime de 100 de microni rezultă un miliard de cicluri-secundă; cu 10 microni se realizează 10 miliarde de cicluri. Revoluția tehnică pe care o anunță această descoperire o va egala, dacă nu o va întrece chiar, pe aceea dezlîntită de descoperirea proprietăților diodei de germaniu și a transistoarelor.

S

știința

Fenomenul care se petrece în cristallul de arseniură de galiu este extrem de complicat. Ne vom mulțumi să arătăm că valuri de electroni străbat cristallul alternativ încetiniși și accelerați, ceea ce sporește și micșorează alternativ densitatea lor. Utilizînd aceste însușiri s-a și izbutit a se construi un generator de înaltă frecvență de o simplitate ideală, cu un preț de cost foarte mic și cu o greutate extrem de mică.

Dar marile noutăți se află încă în fața noastră. Pentru a sugera, fie și într-o slabă măsură, consecințele pe care le sugerează viitoarea folosire a „efectului Gunn” putem arăta că, deocamdată, a fost realizat un radar experimental, cîntărind în total 3 kilograme. Se crede că într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat costisitoarele și giganticele instalații de astăzi, cu emițătoare și oglinzi turnante, vor fi cu ușurință înlocuite de o serie de microemițătoare ce vor radia în toate direcțiile.

CHIMIE

Discretul astatiniu

De la Mendeleev încoace, familia halogenilor, una din cele mai cunoscute ale sistemului periodic al elementelor, cuprindea patru membri: fluorul, clorul, bromul și iodul. Cea mai importantă proprietate comună a acestor metaloizi este tendința lor marcată de a forma săruri simple cu metalele. Clorura de sodiu sau sarea de bucătărie, atît de răspîndită în toată lumea, ilustrează convingător această capacitate.

Acum cîteva ani, s-a constatat că halogenii sînt mai numeroși decît se credea. În siml familiei și-a făcut apariția astatiniu, locatarul căsuței nr. 85. Spre deosebire de frații săi, dintr-un exces de mîndrie sau de pudoare el nu s-a înfățișat ochilor cercetătorilor, ci și-a manifestat doar prezența prin puternica sa radioactivitate, care depășește de două milioane de ori pe cea a radiului. La început astatiniu a fost studiat prin metode indirecte, în care o cantitate extrem de mică din acest element se adăuga unei cantități mai mari dintr-un alt halogen. Acest amestec era pus apoi să reacționeze cu diverse substanțe chimice, pentru a constata dacă astatiniu posedă proprietăți similare cu ceilalți halogeni.

Recent s-a reușit să se determine direct proprietățile chimice ale noului element. Cu mare atenție, chimiștii au preparat compuși ai astatiniului din numai 50 de miliardimi de gram, ca să evite pericolul radioactivității. Acești compuși au fost examinați apoi cu un spectrometru extraordinar de sensibil. În felul acesta s-a deschis calea analizei directe și a altor elemente artificiale rare. Pe de altă parte, principiile deduse din reacțiile chimice nemijlocite realizabile acum cu toți halogenii pot servi la interpretarea comportamentului altor familii de elemente. De pildă, halogenii, deși sînt clasificați printre metaloizi, reacționează din ce în ce mai asemănător cu metalele pe măsură ce devin mai grei, această tendință devenind foarte manifestă în cazul ullimului născut. Asemenea accentuării sau estompării ale unor proprietăți chimice în raport cu greutatea moleculară sînt întîlnite și în alte familii, constituind deci un fenomen normal.

PROCEDEE NOI

32 00 de invenții și metode

Nimeni nu mai pune astăzi la îndoială interesul științific al zborurilor cosmice, dar mulți continuă să se întrebe care sînt foloasele lor practice. O singură cifră ne dă un răspuns concludent: aproape 3200 de invenții și metode, care-și găsesc noi și noi aplicații, se datoresc dezvoltării astronauticii. Marea epopee spațială a stimulat creația științifică și tehnică, declanșind o vastă transformare industrială, îmbunătățindu-ne pină și viața de toate zilele.

Multe din marile realizări datorite astronauticii au ajuns să fie considerate descoperiri de sine stătătoare, ca de pildă sateliții „utili” (de comunicație, meteorologici, de navigație). Cam același lucru s-a întâmplat și cu tehnica miniaturizării. Radiourile cu tranzistoare, pe care atîți amatori fervenți le poartă permanent în buzunar, nu ar fi apărut poate dacă astronautica nu ar fi reclamat un volum și o greutate cît mai reduse pentru aparatura de la bordul navelor.

De mare interes sînt materialele noi introduse tot pentru a satisface pretențiile tinerei științe. Astronautica cere greutate mică dar rezistență mecanică și termică mare. Astfel au apărut aliaje și materiale, ca și tehnici de prelucrare, al căror folos se răsfrînge asupra metalurgiei în general. Un exemplu grăitor: oțelurile cu crom, vanadiu sau molibden, realizate în ultimii ani suportă greutatea de peste 200 kg/mm², față de 80/mm², la cît se cifra rezistența celor mai bune aliaje anterioare.

Metale cunoscute de mult timp, dar neutilizate din cauza complexității tehnicilor de obținere și prelucrare, au pășit pe primul plan. Beriliul, de pildă, posedă o temperatură de fuziune de 6 ori mai ridicată decît cuprul; în plus este foarte greu atacat de substanțele corozive. Din păcate era însă foarte toxic pentru organismul uman, scump, fragil și greu de sudat. Dar față de cererea imperioasă a astronauticii, toate aceste inconveniente au sfîrșit prin a fi înlăturate, în așa fel că astăzi se poate vorbi de o supraproducție de beriliu. Printre aplicațiile sale industriale merita citate: giroscopurile, care trebuie să îmbine dimensiunile stabile cu rigiditatea, aparatele Röntgen, care-l folosesc pentru că lasă să treacă radiațiile și instalațiile din industria chimică unde este favorizat pentru rezistența sa la coroziune. Aceași reapariție spectaculoasă și-a făcut-o și titanul în multe domenii, cu deosebire în trenurile de aterizare ale avioanelor și buteliile pentru gaze lichefiate.

Pentru arhitecți și gospodine s-au dovedit extrem de interesante vopselele create de industria chimică special pentru navele cosmice. Proprietatea lor de căpetenie este rezistența. Aplicate pe fațadele clădirilor vor constitui un finisaj care nu se va deteriora nici în decurs de cîteva generații, iar în bucatărie se pare că vor pătrunde foarte curînd. Pină și tigăile acoperite cu un strat dintr-o astfel de vopsea pot frige excelente fripturi, fără pic de grăsime.

Transformările se arată însă și mai profunde în alimentație. Nu numai vase ci și feluri de mîncare noi se vor datoră astronauticii. Conservarea prin liofilizare — deshidratarea în vid a produselor congelate după care sînt aduse, tot în vid, la temperatura camerei — reduce cu 95 la sută greutatea alimentelor, menținîndu-le însă gustul și aroma. Asigurînd aprovizionarea cu orice zarzavat, fruct, pește în tot cursul anului, liofilizarea începe să fie aplicată pe scară din ce în ce mai largă.

Un alt domeniu care beneficiază imens de pe urma cercetărilor spațiale este medicina. Miniaturizarea a dat posibilitatea creării unui radar minuscul, cu care se speră că orbii vor „auzi” obiectele și obstacolele inconjurătoare. Ca la lilieci ultrasunetele unui emițător sînt reflectate de obstacol, în așa fel că ecoul lor dă naștere unui zgomot specific în casca purtată de bolnav. Aceași miniaturizare, combinată cu urmărirea la distanță a proceselor fiziologice, așa cum au fost dezvoltate pentru supravegherea navigatorilor cosmici, au început să fie aplicate pentru studierea reacțiilor muncitorilor în cursul activității lor și, în spitale, pentru observarea tuturor bolnavilor gravi de la un post central. În fine, forța

centrifugă din aparatele pe care se antrenează viitorii cosmonauți a trezit noi speranțe în tratamentul eficace al deslipirii de retină.

MICROBIOLOGIE

Aceste ființe invizibile

Cît de importante sînt microorganismele pentru omenire, o dovedește și faptul că ele au directă legătură nu numai cu studiul Cosmosului sau cu agricultura, ci și cu geologia și medicina, cu industria și știința mediilor lichide, precum și cu multe alte sectoare de activitate. Ele joacă un rol bine determinat în geneza zăcămintelor de uraniu, rocilor și petrolului, în ciclul

simplifică. În concluzie, ei au avansat ipoteza că microflora unui echipaj de astronauti poate fi reglată în așa fel, încît puterea microbilor infecțioși să fie mult redusă.

În ultimii ani, oamenii de știință au acordat o deosebită atenție și virusurilor, ceea ce a avut drept rezultat o serie de descoperiri fundamentale. Între altele este vorba de experimentarea unor produse împotriva virusurilor gripei și variolei. Cercetătorul sovietic A. Smorodintev și americanul H. Maassab înclină spre vaccinuri vii, conținînd nu un agent neînsuflețit, ci un virus slăbit care, în urma experiențelor făcute, face să scadă morbiditatea de aproximativ trei ori!

Cercetările întreprinse de un grup de cercetători ai laboratorului de virologie de pe lângă Institutul de cancerologie experimentală și clinică al Academiei de medicină a U.R.S.S. au stîrnit și ele un mare interes în întreaga lume. În tentativele lor de descoperire a eventualului agent al cancerului, ei au cumulat un mare număr de date care atestă că un același virus poate declanșa, pe rînd, o infecție banală sau una cancerigenă, fapt în deplină concordanță cu ceea ce se știe despre parazitismul viral la nivel genetic și despre intervenția virusului în viața celulei încă înainte de nașterea ei. Cercetătorii soveitici au mai demonstrat rolul pe care îl îndeplinește timusul în elaborarea limfocitelor, factori foarte importanți pentru imunitatea celulelor la tumori.

ARHEOLOGIE

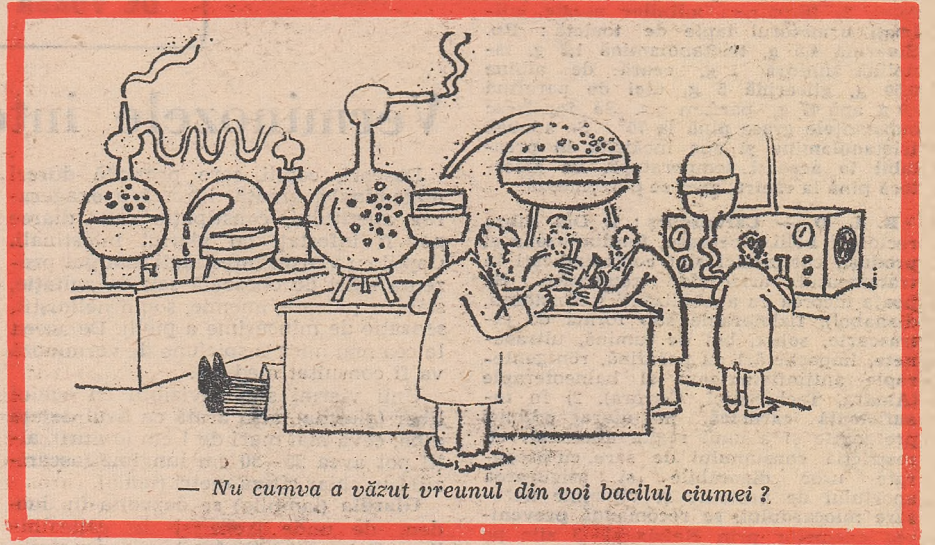
Civilizația mamutului

Cercetările arheologice din Uniunea Sovietică au putut stabili recent că teritoriul Belorusiei, amplasat în bazinul superior al Niprului, a fost populat de societăți umane încă din paleoliticul superior, ba chiar în plină perioadă glaciară, în urmă cu 20 000 sau 30 000 de ani!

M. V. Budko, șeful secției arheologice a Institutului de istorie al Academiei de Științe a Belorusiei, arată că întemeietorii acestor așezări au căutat să se instaleze în preajma surselor de apă, pe promontorii care dominau fluviul sau riul respectiv, în apropierea depozitelor de silix atît de necesar uneltelor vieții cotidiene. Climatul aspru din acele regiune vecină cu imensa căbotă glaciară, ca și absența unor refugii naturale ca de pildă peșterile, i-au obligat să-și construiască locuințe.

Arbori nu existau, în schimb turmele de mamuți abundau. Ei ofereau hrană și îmbrăcăminte, tendoane pentru cusut, ba chiar și acoperămint. Ceea ce a mai rămas astăzi dintr-înșii sînt doar oasele descoperite de arheologii sovietici, care serveau și ele la confecționarea uneltelor, drept combustibil și — de ce nu? — la construirea... locuințelor. O adevărată civilizație a mamutului! Tipul de locuință cel mai răspîndit era următorul: mici construcții circulare sau ovale cu un diametru de 5—6 m, în care armătura zidurilor era realizată din oasele mari sau chiar din craniele mamuților, pentru acoperiș fiind folosite coastele, legate două cîte două.

Evident, locuitorii așezărilor descoperite s-au ocupat la început cu vînatărea. În afară de mamut, ei atacau rinocerul lînos și boul sălbatic, ursul, renul și lupul pe care, se pare, reușiseră să-l domesticească. Alături de vînatărea mai existau însă și alte preocupări: de pildă, cu ajutorul uneltelor din os de mamut ei scurtau pămîntul tundrei preglaciare unde găseau rădăcini și bulbi. Așa cum o dovedește descoperirea altor unelte și unele motive decorative, practica și pescuitul. În cel puțin trei așezări, săpăturile au scos la iveală vestigii care dovedesc o durată de locuit destul de lungă. Statuetele feminine descoperite i-au făcut pe arheologi să avanseze ipoteza că asociațiile de pe Niprul superior aveau o organizare matriarhală. Acest lucru e confirmat și de „casa comună” din Ludinovo care a adăpostit se pare o gîntă ce se trăgea din aceeași străbună, un grup stabil constituit din elemente consanguine pe linie maternă, în sinul căruia nu se puteau încheia căsătorii.

— Nu cumva a văzut vreunul din voi bacilul ciumei?

ZOOLOGIE

Insectele se apără

O insectă din neamul ortopterelor, care trăiește în țările calde, a „inventat” pe contul ei gazele lacrimogene, folosindu-le în scopuri defensive. Secreția este produsă și înmagazinată în două glande alungite în formă de sac, amplasate în torace, a căror deschizătură se află situată în spatele capului. Descărcarea se realizează prin mijlocul a unor mușchi compresori atunci cînd, de pildă, un animal încearcă să înhațe insecta. Capacitatea „rezervorului” este de pină la cinci descărcări bilaterale, după care plinul se reface în maximum două săptămîni.

Supusă la experiențe, insecta a dovedit din plin eficacitatea armei sale, respingînd cu succes cărăbușii, șoarecii, oposumii și chiar sprintena găită abstră. Se pare că însușirea acesteia de a fabrica lichid lacrimogen este înăscută și funcționează încă de la ieșirea din ou, servind la respingerea unui alt inamic, furnicile. Precum se vede, insecta pulverizator este bine dotată în lupta pentru existență.

Insectă prin excelență acvatică, Stenodus se apără atunci cînd este atacată de inamicul ei tradițional, păianjenul de apă, excretînd din două glande dominante un detergent fluid care distruge imperceptibilă peliculă de apă ce marchează frontiera dintre lichid și aer. Pelicula o dată distrusă ia naștere un mic val care o împinge pe Stenodus cu mare viteză (uneori 75 cm/sec. pe o distanță de 15 m) în afara oricărei primejdii. Păianjenul, care în mod normal luncă la suprafața apei tocmai datorită acestei pelicule, se scufundă și se înecă. Pentru refacerea rezervei de detergent ea are nevoie de o săptămîină. Cu toată ingeniozitatea sa, sistemul de apărare poate fi, totuși, dejucat: soluția chimică reacționînd decît spre spate, inamicul care atacă frontal are întotdeauna cîștig de cauză.

substanțelor organice și minerale, în obținerea de furaje bogate în vitamine și protide etc.

Aspectele pe care le oferă intervenția acestor făpturi microscopice atît în natură cît și în viața omului sînt nelimitate; bacteriofagii distrug microbii dizenteriei și holerei, alte virusuri a ciudată însușire de a împodobi cu splendide desene lalelele, antibioticele au pus capăt erei infecțiilor bacteriene sau reprezintă admirabili stimuli pentru creșterea animalelor. Streptokinaza, un ferment de origină microbiană e folosită în tratamentul bolilor cardiovasculare, iar alți fermenți microbieni sînt folosiți în industria ușoară și alimentară. Va veni poate și timpul, a declarat nu de mult Viktor Jdanov, membru al Academiei de medicină a U.R.S.S., cînd omul va include în hrana sa alimente sintetizate avînd la bază uriașe cantități din aceste minuscule și fragile viețuitoare.

Aceasta în ce privește latura pozitivă. În marea familie a bacteriilor și virusurilor există însă și agenți pernicioși, responsabili de maladiile care se abat asupra omenirii. Lichidarea definitivă a maladiilor infecțioase reprezintă în zilele noastre problema nr. 1 a microbiologiei. Unii oameni de știință se pronunță pentru distrugerea tuturor bacteriilor, alții aduc, însă, replica că o asemenea măsură ar răsturna echilibrul natural al mediului ambiant și organismului, ceea ce ar avea urmări greu de prevăzut. Soluția, arată acad. Jdanov, ar fi imunizarea omului, a viețuitoarelor față de maladii, ceea ce ar echivala cu un armistițiu între macro și micro-corpuri.

Ființele invizibile ne însoțesc pretutindeni, pe pămînt și sub pămînt, în apă și în aer. S-ar părea că fără ele viața ar fi imposibilă. Așa să fie oare? Răspunsul la problemă îl dă gnotobiologia, o nouă ramură a științei, care se preocupă de organismele necontaminate de microbi. Primele experiențe făcute de gnotobiologi s-au soldat cu o deducție teoretică foarte importantă, anume că viața e posibilă și fără microbi. Lucrul e foarte important pentru explorarea Cosmosului, unde omul este complet izolat de mediul ambiant obișnuit. Cercetătorii au constatat că în spațiul biologic închis al unei nave spațiale microflora organismului uman se

Poșta medicului

FELICIA POP — Craiova: 1) Simptomele s-ar putea datora unui dezechilibru fosfo-calcic (tremuratură pleoapelor, amorțeala miinilor). Vă sfătuim deci să vă faceți următoarele examene de laborator: calcemia, fosfatemia, fosfatazele alcaline, colesterolul. 2) Citiți articolul „Regimul antiaterosclerotic” din nr. 13/1967 al revistei noastre.

MIȘU — Brașov: 1) Constipația cronică este o afecțiune rebelă la tratamentele medicale obișnuite, totuși trebuie să aveți încredere în indicațiile specialiștilor care v-au tratat. Iar dacă ei n-au găsit necesară o intervenție chirurgicală, cum am putea noi de la distanță să vă sugerăm o asemenea cale? În afara tratamentului hidromineral cu ape de: Borsec, Slănic, Olănești, încercați și următoarea formulă care a dat rezultate dorite: Rp. Jalapa, Rubarba, Rhus Extract Cascara-sagrada, cite 0,10 g pentru 1 pilulă. Zilnic 2-3 pilule.

RADU — Vilcea: Vă rugăm să ne scrieți din nou cât mai concis și citeți doleanțele dv., deoarece cu toată bunăvoința nu am putut înțelege nimic din cele relatate în scrisoarea trimisă.

AMELIA — Arad: 1) Tratamentul cosmetic pe care-l folosiți împotriva tenului uscat este bun; puteți folosi, desigur, și crema „Sanda”. Pentru gresirea pielii, puteți utiliza o mască facială din câteva straturi de tifon cu găuri pentru nas, ochi și gură, îmbibate cu ulei de măsline. Se aplică pe față și se acoperă cu o pinză care să păstreze căldura. De asemenea, o dată pe săptămână masajul feței. 2) Împotriva miinilor uscate, utilizați următorul lapte de toaletă: Rp. Stearină 4,5 g, trietanolamină 1,8 g, lanolină anhidră 1 g, ceară de albine 0,50 g, glicerină 5 g, ulei de parafină 40 g, apă 47 g, parfum q.s. Se încălzesc substanțele grase până la 70°. Se adaugă trietanolamina și apa încălzită în prealabil la aceeași temperatură. Se amestecă până la răcire, apoi se parfumează.

B. L. D. — Caransebeș: 1) Din cauza recidivei bolii ulcerose, fenilbutazona și produșii cortizonici sînt contraindicați în tratamentul artrozelor reumatice. Se poate încerca cu anabolizanti (testosteron, dianabol), fizioterapie sub formă de ultrascurte, solux, băi de lumină, ultrasunete, împachetări cu parafină, röntgenterapie antiinflamatoare și balneoterapie (Amara, Techirghiol, Govora). 2) În insuficiență cardiacă, în afara odihnei prelungite și a unui regim alimentar cu restricția consumului de sare, cu preparate ușor digerabile și asigurarea aportului de proteine și vitamine necesare miocardului, se recomandă prevenirea edemelor prin Nefrix (2-3 zile pe săptămână 1-2 comprimate pe zi), tonocardice digitale, tranchilizante (Meprobamat, Napoton), vitamina B₁, B₆, Complex B, Fosfobion 1-2 fiole pe zi.

GHELETEAN ANTON — București: Consultați un urolog pentru un examen al prostatei și uretrei posterioare (prostatită, stricturi?).

ZORA MATESCU — Craiova: Vaccinul despre care ne scrieți nu are eficacitate decât într-o fază precoce. În nici un caz după 4 luni de boală. Vă vom ține la curent imediat ce va apare un nou medicament pentru boala dv.

FUDULU GIGI — Com. Putineiu (Giurgiu): Regretăm, dar nu vă putem trimite medicamentele solicitate, acest serviciu neîntinzând în atribuțiile „Poștei medicului”. Cereți medicului dv. curant să vă prescrie rețeta și le veți putea ridica de la orice farmacie.

TUDOR JEAN — Brad: Am publicat recent un articol pe tema fumatului. Astfel de materiale apar în prezent și în diferite cotidiane și vom mai publica și noi. Vă mulțumim mult pentru aprecierile dv. călduroase.

V. A. — București: 1) Sînt fenomene de andropauză care trebuie tratate ca atare. Un tratament antiaterosclerogen și antihipertensiv bine condus de un medic specialist, vă vor scăpa și de transpirații. 2) Împotriva agorafobiei de care suferiți, psihoterapia și autosugestia sînt singurele remedii posibile, deși ele trebuiau începute mai de mult.

MARTHA V. — București: Consultînd cartea revistei noastre într-o bibliotecă publică veți găsi la pagina „Esculap” și „Cotidianul” numeroase materiale pe tema care vă interesează.

VORONTEVA — București: Problema dv. este destul de dificilă. Trebuie să faceți un examen ginecologic competent și unul endocrinologic pentru a vi se putea institui un tratament cât mai e timp.

OPTIMISTUL — Com. Brebu (Cîmpina): Nu credem să existe nici o legătură cu operația suferită. Poate doar una psihică. Vă recomandăm câteva injecții cu Testolent, 1 fiolă intramuscular la 25 de zile, rugîndu-vă ca apoi să reveniți.

BÎNZI RAFILA — Sebeș: Ne bucurăm că ați scăpat de coșuri în urma tratamentului recomandat la această rubrică. Vă recomandăm să folosiți în continuare masca pentru îngrijirea tenului „Teno-fin” conform prospectului ce însoțește preparatul care se găsește la orice drogherie sau farmacie.

(Continuare în pag. 11-a)

Liniștea sălii de operație este întreruptă doar de vocea chirurgului :
— Bisturiu ! Clemă ! Seringă !
Mîinile îndeminate ale asistentei sînt ajutoarele credincioase ale chirurgului.

DE VORBĂ CU PĂRINȚII

Verminozele intestinale

Deseori, copiii care prezintă dureri abdominale, greață, lipsa sau exagerarea apetitului, constipație sau diaree pot fi infestați cu viermi intestinali. Copiii cu viermi intestinali mai pot prezenta stări de oboseală sau de agitație, slăbire, paloare, anemie, somn neliniștit, senzație de mâncărime a pielii. De aceea la cea mai mică suspiciune de verminoză va fi consultat medicul.

Unii viermi sînt invizibili cu ochiul liber (giardia), alții arată ca firul de ață albă, ceva mai mari de 1 cm (oxiuri), alții pot avea 25-30 cm lungime (ascariții) sau chiar cîțiva metri (tenia).

Giardia (lamblia) se dezvoltă în duoden, de unde trece și în căile biliare. Prin materiile fecale, giardia se elimină putînd ajunge în apă, pe fructe etc., îmbolnăvind pe cei ce le consumă. Giardia se mai poate lua și direct, prin atingerea miinilor murdare a celui parazitat. Copiii se pot contamina de pe sol, jucîndu-se în praf.

Tratamentul se va face în dozele stabilite de medic (cu Mepacrin sau Metronidazol — N.R.).

Oxiurii produc mâncărime puternice în regiunea anală, unde ei își depun ouăle. Copilul se scarpină și ouăle intră sub unghii, de unde pot fi aduse din nou în gură și de aici în intestin. Ouăle pot ajunge, de asemenea, pe rufăria bolnavului sau pe obiectele din jurul lui, contaminînd și pe ceilalți membri ai familiei. Pe lîngă tratamentul prescris de medic (Nematocton sau Oxiuran — N.R.), copiii vor păstra o igienă riguroasă, dormind în chiloți schimbați zilnic și fierți înainte de a fi spălați. Întreaga rufărie de corp și de pat va fi fiartă și călcată cu fierul bine încins. Unghiile se vor tăia scurt, iar miinile se vor spăla cît mai des.

Ascarizii (limbricii) parazitează foarte frecvent pe copii. Ciclul de viață al ascarizilor le permite depunerea unei mari cantități de ouă, care ajungînd pe sol pot supraviețui cîteva săptămîni sau chiar luni. Consumul unor legume crude (salată, ridichi etc.) nespălate poate duce de aceea la infestarea omului. Muștele transportă și ele ouăle de ascarizi. Prevenirea bolii comportă prin urmare măsuri care se adresează acestor factori. Tratamentul este adesea dificil. Se utilizează în acest scop numeroase preparate farmaceutice (Hexiocsaps, Santonină, Nematocton etc. — N.R.) după prescripția medicului.

Tenia („panglica”) se ia din carnea de porc (Tenia solium) sau de vacă (Tenia saginata) infestată, care nu a fost bine fiartă. Prevenirea teniazelor constă în controlul veterinar al animalelor înainte de tăiere și consumarea cărnii foarte bine fiartă sau friptă. Este de asemenea obligatorie spălarea pe miini a copiilor după ce s-au jucat cu un cîine sau o pisică, existînd și tenii mai mici care trăiesc în corpul acestor animale.

Teniază se tratează numai cu avizul medicului, medicamentele utilizate în acest scop (Capsule de Filix Mas — N.R.) fiind foarte toxice.

În toate cazurile de verminoze intestinale este necesar să se facă și celor-

lalți membri ai familiei examene repetate ale materiilor fecale. Dacă sînt contaminate și alte persoane (frați, surori, părinți etc.) este necesară, firește, tratarea lor. Altfel, copilul tratat se va putea contamina din nou din „sursa de infecție” existentă în locuință.

Dr. S. Morozov

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Nevralgie sau nevrită?

Nevralgia și nevrita sînt caracterizate prin dureri de intensitate mai mică sau mai mare care „respectă” un anumit teritoriu nervos. Dar pe cînd nevralgia este o afecțiune care poate avea cauze multiple, în nevrită se produce întotdeauna o inflamație a nervilor periferici. Inflamația nervilor poate fi urmarea unei boli infecțioase sau a unei intoxicații cronice. Altcori procesul inflamator poate fi cauzat de un traumatism local, de un supraefort muscular datorit solicitării excesive a unei grupe musculare.

În nevrite, transmiterea excitației nervoase fiind întreruptă la nivelul inflamației, poate apărea paralizia mușchilor deserviți sau o slăbire a funcțiilor lor (pareză). Aceasta este o altă deosebire importantă față de nevralgie, deoarece paralizia și pareza nu se înregistrează decât într-un proces de nevrită.

Nevralgia se poate datora îmbolnăvirii nervului sau a ganglionilor nervoși, unor tulburări patologice apărute „la distanță” (infecții de focar, dentare, amigdaline etc.) sau unei răciri brusce a unei părți a corpului. Cea mai cunoscută formă de nevralgie este cea dentară. Ea apare la locul dinților stricați, cu abcese, în cazul unor gingii bolnave, în răceală sau în sinuzite. Poate fi provocată de introducerea în gură a unor alimente prea reci, prea fierbinți sau prea dulci. În mod normal se calmează cu 1-2 antinevralgice, aspirină sau piramidon. Este vorba însă de o liniștire de scurtă durată, așa că bolnavul va consulta cît mai repede medicul stomatolog.

Nevralgia trocotală, ca și nevralgia sciatică sînt de obicei produse „a frigore” și se rezolvă relativ ușor prin căldură locală, ventuze sau prîșnițe alcoolizate, asociate cu piramidon, aspirină și antinevralgice în doze mari: 3-4 pe zi. Repausul la pat în aceste forme de nevralgie este absolut necesar.

O criză dureroasă mai rebelă la tratament este nevralgia trigeminală (trigemenule e un nerv al feței), însoțită de

paliditate sau roșeață a pielii, de transpirație și de spasme musculare. Tratamentul este complex și va fi aplicat numai de medicul specialist neurolog.

În ce privește tratamentul nevritelor, acesta va fi diferențiat în funcție de teritoriul afectat și de etiologie. În unele cazuri durerile cedează o dată cu „stingerea” procesului inflamator. Altcori este necesară fizioterapie (galvanizări, ultraviolete) sau röntgenterapie. Tratamentul nevritei mai cuprinde în continuare masaj, gimnastică medicală, hidroterapie, împachetări cu nămol ș.a. pînă la restabilirea completă a funcției nervoase.

De fiecare dată tratamentul trebuie individualizat și supravegheat de medic pe toată durata lui, solicitînd o jesea multă perseverență.

Dr. M. I. Speranski

LEXICON MEDICAL

Albuminuria

Prezența de albumină în urină trebuie considerată ca o manifestare anormală. În mod obișnuit în urină se găsesc cantități atât de mici de albumină (2-75 mg la mie) încît nu pot fi puse în evidență prin metode uzuale; de aceea, practic, se consideră că în urina unui om sănătos nu trebuie să apară această substanță.

Constatarea unei albuminurii la un examen sumar de urină impune precizarea originii ei și a altor simptome patologice legate de existența sa. Cel mai frecvent, albuminuria are o origine renală, dar în acest caz ea trebuie să fie însoțită și de alte simptome (hematurie, cilindruerie, edeme, eventual hipertensiune arterială). Diagnosticul în asemenea împrejurări nu prezintă dificultăți.

Mai complicată este precizarea albuminuriei de tipul zis postrenal care poate fi determinată de o afecțiune chirurgicală (tumori, litiază, tuberculoză etc.). Explorări complexe pun în evidență etiologia și indică și în acest caz conduita terapeutică.

Albuminuriile extrarenale se datorează prezenței în sânge a unor albumine toxice (albumoze) variate, care, ducînd la creșterea permeabilității „filtrului” renal, trec în urină.

Falsele albuminurii pot avea cauze multiple. La femei și fete ele pot fi datorite unor secreții genitale. Pentru a exclude această posibilitate, înainte de recoltarea urinei se va face toaleta locală externă, iar primele picături de urină se vor exclude sau se va recolta urina prin sondaj vezical.

Albuminuria izolată ca unic simptom se poate observa după: excese sportive, băi reci prelungite, emoții puternice (albuminurie nervoasă), excese alimentare proteice (carne, ouă, brînză) ș.a. Toate aceste albuminurii „ocasionale” dispar o dată cu cauza care le-a produs.

O albuminurie de un tip special, cu etiologie neclarificată perfect este cea ortostatică. Mai frecventă la copiii între 9-14 ani (mai ales la fete), albuminuria dispare după un repaus mai prelungit la pat. De aceea, urina de dimineață nu conține albumină, în timp ce în urina de după amiază (după eforturi), albumina este prezentă. Albuminuria ortostatică poate să dureze pînă la pubertate, uneori și mai tîrziu, dar ea nu va duce niciodată la leziuni renale.

În concluzie albuminuria nu înseamnă neapărat și leziune renală. Medicul poate face diagnosticul diferențial și stabili tactica și strategia terapeutică.

Dr. R. E. Irinov

LIECHTENSTEIN

Principatul fără soldați

E a treia agenție turistică din Geneva, care nu ne poate da nici o mină de ajutor. Când am cerut un ghid sau orice altceva despre Liechtenstein, funcționarii și-au aruncat priviri nedumerite.

— Iertați-ne — ne-a spus în cele din urmă unul dintre ei. — Am controlat încă o dată și am găsit pliante despre Liberia... Libia... Lima... Lisboa... dar nimic despre Liechtenstein. Așa încît pornim la drum fără un ghid turistic.

Ca să ajungi din Geneva în Liechtenstein trebuie să străbați aproape toată Elveția. Pînă la Zürich călătorim cu trenul, apoi cu autobuzul prin nordul Elveției, via Winterthur — Appenzell.

Grupul nostru este alcătuit numai din cetățeni sovietici care lucrează în diverse organisme internaționale din Geneva. Acum citva timp am hotărît să consacram două zile libere de la sfîrșitul săptămîinii unui voiaj în Liechtenstein, una din cele mai mici țări din Europa.

În timp ce străbăteam Zürichul, șoferul nostru se oferă de bună voie să facă pe ghidul și începe să ne prezinte lucrurile demne de văzut din oraș: „Aceasta-i o bancă comercială... Iar aceasta-i o bancă particulară...” „Trecem prin fața băncii cantonale din Zürich...” Deschid imediat o carte de telefon pe care o am la îndemînă și constat că în Zürich sînt 116 bănci...

Cum ieșim din oraș pornim pe o șosea mărginită de o parte și de alta de vilioșoare cu un etaj, deosebite ca stil, dar toate înecate în verdeață. Totuși prin Elveția e mai frumos să călătorești pe alt drum, și anume pe cel pe care-l străbătem la înapoiere de-a lungul malului sudic al lacului Walen. Pe acolo trece o veche șosea; suspendată, sus în munți, deasupra lacului, ea șerpuiește pe lîngă o puzderie de cascade. Splendidă este și imbinarea neobișnuită a culorilor borate de flori, arbuști și copaci.

— Nu mai e mult pînă la hotarul cu Liechtenstein — ne informează ghidul, — Ne apropiem de Rin.

Numele ne evocă puternicul fluviu al Germaniei. Aici, însă, se află numai izvoarele lui, un riuțel îngust, pe care trece frontiera. De o parte a podului flutură drapelul Elveției, iar de cealaltă flamura principatului Liechtenstein.

La frontieră nu sînt grăniceri, căci Liechtensteinul se află în strînsă uniune economică cu Elveția. De altfel, micul principat nu are nici armată.

Cîndva, e mult de atunci, Liechtensteinul a avut o oștire cu un efectiv de optzeci de oameni, dar cu aproape o sută de ani în urmă ea a fost desființată. Singura mărturie că în țară a existat, într-adevăr, armată este o carte poștală ilustrată foarte populară, care reprezintă fotografia în culori a ultimului ostaș din Liechtenstein, mort în 1939 în vîrstă de 95 de ani.

Acum, în Liechtenstein există numai forțe polițienești. Înainte de cel de-al

doilea război mondial, în țară erau doar doi polițiști. Unul făcea de strajă în nord, iar celălalt supraveghea respectarea ordinii în sudul principatului. La ora actuală, însă, numărul lor se ridică la 22.

Pe un teritoriu lung de 27 de kilometri și lat de maximum 9 trăiesc 19 500 de locuitori, dintre care numai 14 000 sînt cetățeni ai principatului — restul fiind muncitori veniți din Italia și Spania.

Înainte de război, creșterea vitelor și grădinaritul constituiau principala ocupație a locuitorilor. Ulterior, însă, au luat ființă primele întreprinderi industriale. În Liechtenstein există o uzină care fabrică cele mai mici mașini de calculat din lume. Miniaturalul stat exportă chiar un produs; e vorba de proteze dentare.

Liechtenstein este o monarhie con-

Castelul din Vaduz

stituțională. Guvernul se compune din cinci membri: un președinte, doi vicepreședinți și doi locuitori. Parlamentul (Landtag), unicameral, alcătuit din cincisprezece membri, este ales pe termen de patru ani.

Parlamentul se întrunește în sesiuni de două ori pe an: primăvara și toamna, iar guvernul lucrează o dată pe săptămîină — luni.

Campania electorală durează o singură zi și se desfășoară simbata — exact în ajunul alegerilor. Principatul nu emite bani; numai un singur an — în 1915 — a avut monedă proprie. De aceea în Liechtenstein circulă valută elvețiană.

În schimb, spre satisfacția filateliștilor din întreaga lume, acest mic stat emite splendide mărci poștale. În această problemă nu sînt interesați, însă, numai filateliștii. Enciclopedia britanică arată, într-un mic articol consacrat principatului, că 25 la sută din veniturile țării provin din vînzarea timbrelor poștale.

În Liechtenstein există școli, dar studiile superioare tinerii și le fac în Elveția și Austria. Asistența medicală e asigurată doar de doisprezece medici interniști cu cabinete particulare. Bolnavii care au nevoie de operații sau analize mai complicate trebuie să meargă în Elveția.

Capitala, Vaduz, e alcătuită din clădiri cu unul sau două etaje și are 4 000 de locuitori. Orașul este dominat de castelul cu același nume, reședința principelui. Abia în ultimul timp zidurile groase de trei metri ale străvechii clădiri au fost sparte spre a se introduce țevi pentru încălzire centrală.

Pe strada principală a capitalei se află hoteluri și magazine care vînd suveniruri — obiecte splendide, lucrate cu mîgălă din rădăcini de copaci —, fotografii și mărci poștale. Orașul este invadat de turiști din diverse țări. Dar micul principat nu exercită o mare putere de atracție numai asupra turiștilor. În țară sînt înregistrate peste șapte mii de corporații industriale, ademenite de faptul că în Liechtenstein se

platec cele mai scăzute impozite din Europa. La fiecare doi locuitori ai țării (inclusiv copiii) revine cîte o societate pe acțiuni înregistrată...

Dar nu e chiar atît de simplu să devii cetățean al principatului. În afară de o mare sumă de bani — 100 000 de franci elvețieni — mai trebuie înlăturate încă o seamă de restricții formale, ridicate, de comun acord, de guvernele Liechtensteinului și Elveției (dreptul de cetățenie este confirmat de ambele guverne). Așa încît nu e de mirare că în ultimii douăzeci de ani aceste bariere n-au putut fi înlăturate nici măcar de cîteva zeci de oameni...

Asupra capitalei coboară umbrele înserării...

Locuitorii ieșiți la plimbare pășesc agale pe strada principală. Jur-impresur răsună un dialect local — „cea mai stilcîită limbă germană din lume”, cum mi-a spus un amic din Liechtenstein. Urcăm pe munte și ne îndreptăm spre castel. De acolo se poate admira panorama întregii țări. Și, treptat-treptat noaptea calmă începe să pună stăpînire pe micul stat, unul dintre primele din lume care a renunțat la chel-tuilele pentru înarmare.

A. Libov

PAKISTAN

Cea mai tînără capitală

Era o vreme cînd distanța dintre Delhi și Karachi, care acum e parcursă cu avionul în numai o sută de minute, era străbătută cu cămilele în două, iar uneori chiar în trei luni. Dacă voiajezi noaptea, luminile aurii, vesele și primitoare, ale portului de la Marea Arabiei se zăresc de la mare depărtare.

După cum se știe, din 1959 Karachi a încetat să mai fie capitala Pakistanului, dar el a rămas cel mai mare centru economic al țării. Principal port al Pakistanului de vest, orașul este așezat în delta Indului — capriciosul fluviu care de-a lungul secolelor și-a schimbat nu o dată albia.

Valea importantului curs de apă este unul din cele mai vechi leagăne ale civilizației omenirii. În decenii trei al secolului nostru, de pildă, pe „colina morții” din nordul Karachi-ului s-a descoperit un oraș cîndva înfloritor, despre care arheologii afirmă că ar fi luat ființă în urmă cu cinci milenii. Dar

capitala trebuie să aibă o individualitate proprie, un caracter specific, ea a fost mutată provizoriu în nord, la Rawalpindi pînă cînd avea să fie ales locul de amplasare și elaborat proiectul impunătoarei construcții.

Definitivat în 1960, planul general al viitoarei capitale a început să prindă viață la șapte mile nord de Rawalpindi, într-o regiune cu climă sănătoasă, bogată în surse de apă, dispunînd de materiale de construcție și o cale ferată în apropiere etc. La ora actuală, Islamabadul nu este numai cea mai tînără capitală din lume, ci și metropola cu cea mai mare suprafață din Asia.

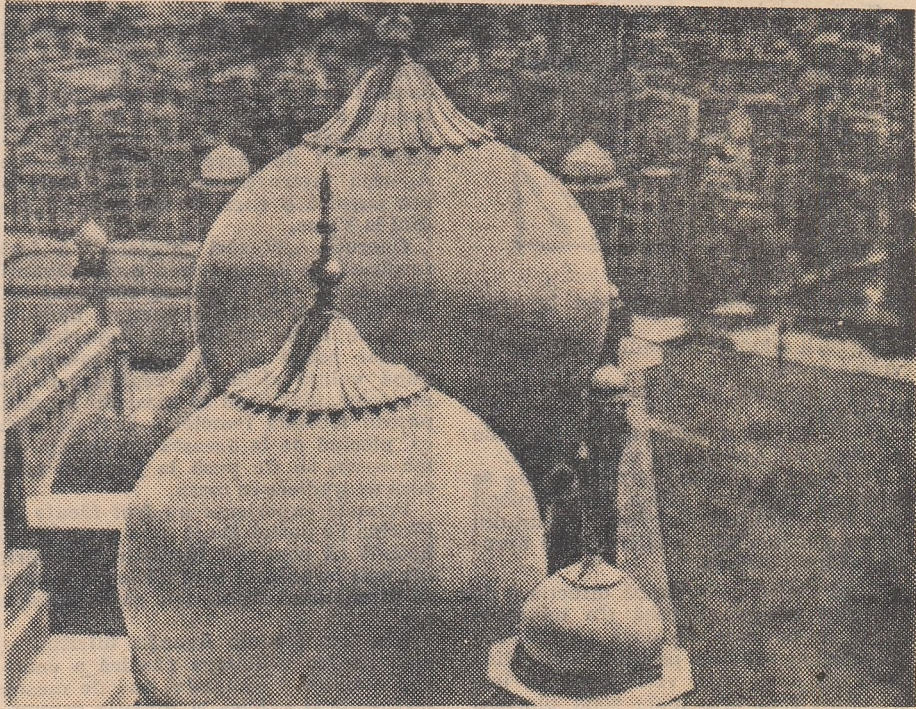
Orașul poate fi împărțit în cîteva zone, convenționale, evident. Prima ar fi cea administrativă, care va cuprinde edificiile din beton armat ale ministerelor, Adunării Naționale și tribunalului suprem, muzee, biblioteca națională, precum și reședința președintelui țării. În preajma acestei zone va fi amplasat cartierul ambasadelor. Orașul este apoi străbătut, de la est la vest, de zona comercială, cu magazine mari, restaurante, hoteluri, bănci, diverse birouri etc.

De pe o colină din preajmă se poate admira, în toată splendoarea lui, cel mai mare hotel din oraș care, în timpul sesiunilor Adunării Naționale sau cu prilejul altor evenimente importante din capitală, găzduiește un mare număr de funcționari guvernamentali. Tînd seama de condițiile climatice specifice ale Pakistanului, constructorii au dotat edificiul, care seamănă cu palatele medievale ale marilor moguli *) cu un acoperiș dublu și cu grilaje dantelate, care să aperse ferestrele împotriva soarelui puternic.

Să nu uităm, însă, cartierele rezidențiale care vor ocupa, cum e și firesc, cea mai mare suprafață. Deși acum are sub 50 000 de locuitori, peste citva timp orașul, a cărui construcție se apropie de sfîrșit, va adăposti sute de mii de oameni. Una din cele două zone industriale, cu întreprinderi alimentare și meșteșugărești, va fi amplasată chiar în oraș, iar cealaltă, cuprinzînd fabrici de materiale de construcție, în regiunea dintre Islamabad și Rawalpindi. Încă de pe acum se poate afirma că Islamabad va fi un oraș frumos, îngrijit, inecat în verdeață, în care fărîngătorii lui au imbinat cu măiestrie tendințele moderne cu tradițiile arhitecturii musulmane.

Capitala culturală a țării continuă, însă, să fie străvechiul Lahore din statul Punjab, bogat în monumente arhitectonice — palate, moschei, mauolee —, care datează din perioada marilor moguli. În împrejurimile orașului Lahore se află și vestitele grădini Shalamar, cu o existență de patru secole.

Oraș al unor trudițori iscușiți și poezii talentați, cu monumente istorice de mare valoare și instituții culturale stră-

Lahore, un străvechi oraș din Pakistanul de vest

nici acum nu se cunosc exact cauzele care au dus la nimicirea lui.

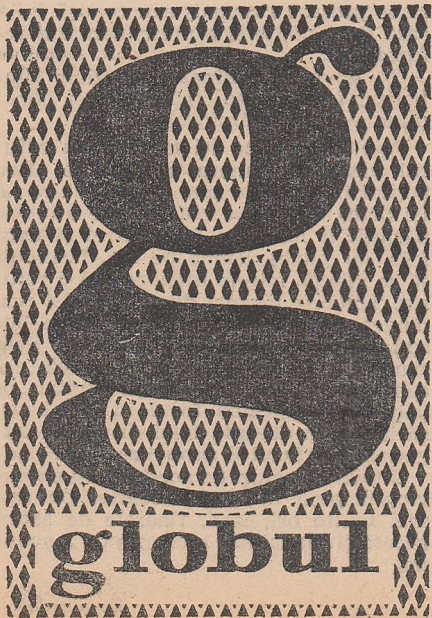
Curînd după constituirea sa ca stat, în august 1947, Pakistanul și-a pus problema unei noi capitale, căci Karachi nu corespundea cerințelor din mai multe motive. În primul rînd, instituțiile centrale erau amplasate în clădiri impropii, iar în al doilea rînd orașul — fiind așezat în sud — era prea departe de restul țării. De asemenea, clima uscată, secetoasă, cu vînturi frecvente și puternice a pledat și ea serios împotriva menținerii pe mai departe a orașului drept capitală.

Întrucît s-a hotărît, însă, ca viitoarea capitală să nu fie instalată într-un oraș existent, ci într-unul nou, construit anume în acest scop, căci — așa cum a declarat un conducător al țării —

vechi, Lahore este în același timp și un simbol al rezistenței dîrze a poporului față de colonialiști. Zidurile impunătoare ale cetății din Lahore poartă și astăzi urmele lăsate de gloanțe și ghiulele — cicatrice ale războiului pe trupul orașului luptător. Deși splendidul ansamblu al fortului din Lahore a fost schilodit fără milă, pakistanezii continuă să-l viziteze spre a admira stilul arhitectonic și a-și aminti de lupta dusă de ei și de străbunii lor pentru dobîndirea independenței.

*) Mari moguli — titlu purtat de suveranii statului feudal musulman din nordul Indiei, care a dăinuit din 1526 pînă în 1857.

K. Miasnikov

Un nou procedeu pentru a dirija circulația pe străzile capitalei U.R.S.S.? Nu, originalul „milițian” e dansatoarea Anno Nadejda, care repetă un număr din „Suița moscovită”

LA ORIGINEA „TIMPULUI PROBABIL”

Ce spun norii și frunzele

Infruntarea milenară cu forțele naturii l-a făcut pe om să încerce să prevadă capriciile timpului. Soarele, stelele, luna, norii și vântul au fost primele barometre ale primilor meteorologi. Apoi arsenalul lor s-a îmbogățit cu observațiile făcute asupra animalelor și plantelor. Făcând abstracție de o seamă de superstiții, mai mulți oameni de știință ruși au studiat credințele meteorologice populare și au descoperit coincidențe cu observațiile științei. K. Agrinski, A. Smolenski, A. Ermolov au editat câteva culegeri în care au inclus cele mai răspândite credințe. Chiar dacă nu sînt întotdeauna riguros exacte din punctul de vedere al specialiștilor, de multe ori ele par verosimile. De altminteri, e la îndemina oricui să le verifice pe cele reproduse mai jos:

Cînd dis-de-diminează deasupra apei se lasă ceață, va fi vreme bună; la fel cînd iarba e acoperită cu multă rouă.

Cînd curcubeul se întinde de la nord

la sud, va ploua; de la est la vest, timpul va fi frumos.

Țînțarii adunați în roiuri mari denotă vreme bună.

Dacă greierii cîntă asurzitor, va fi timp uscat.

Dacă timpul e frumos, dar furnicile nu se arată, vremea se va înrăutăți.

Dacă după câteva zile de acalmie se stîrnește vîntul, va ploua. (Meteorologii știu că intensificarea bruscă a vîntului în a doua jumătate a zilei denotă apropierea unui ciclon).

Cînd vîntul își schimbă direcția e de așteptat vreme ploioasă (în meteorologie se precizează: dacă schimbarea direcției se produce pe timp noros, dinspre est spre vest, vremea se va îmbunătăți căci principala zonă ploioasă a ciclonului a trecut).

Dacă plouă cu bășici timpul nu se va îmbunătăți.

Dacă la apusul soarelui cerul e noros în spre nord, va fi vînt. Norii roșii înainte de răsăritul soarelui vestesc, de asemenea, vînt.

Dacă toamna frunzele mestecenilor încep să îngălbenescă dinspre vîrf, primăvara va fi timpurie, dacă îngălbenesc de jos în sus, primăvara va fi tîrzie.

Cînd păsările își fac cuibul pe părțile copacilor expuse la soare, vara va fi rece.

Cînd ciorile stau zgribulite va ploua.

Dacă primăvara sînt multe pinze de păianjen, vara va fi caldă.

Cînd iarna pisica se strînge ghem, va fi ger. Dacă zgîrie pereții, timpul se va înrăutăți.

Dacă buruienile cresc foarte înalte, iarna va cădea multă zăpadă.

Cît sînt de exacte aceste prevederi? Să nu le cerem prea mult, de vreme ce chiar aparatele meteorologice indică doar „Timpul probabil”, și nu pe cel sigur.

IN INSULA CAPRI

Operația „Vînatul muștelor” a început...

Deși titlul ar putea, poate, sugera îndeletnicirea unor inși care se vor cu orice preț originali sau ocupația unor oameni care nu știu cum să-și omoare timpul, e vorba de o treabă cît se poate de serioasă, girată de un organism internațional de mare prestigiu, anume Agenția internațională pentru utilizarea pașnică a energiei atomice, cu sediul la Viena.

Operația „Vînatul muștelor” a fost inspirată de descoperirea a doi savanți care, acum cîțiva ani, au constatat că, sub influența radiației gamma, muștele mascule devin sterile. Descoperirea a revelat astfel că se putea întrerupe după voință ciclul de reproducere al muștelor, (dat fiind că masculii nu mai puteau fecunda femelele). Trebuia însă ca, plecînd de la această experiență de laborator, să fie pusă la punct o tehnică de iradiere în masă.

Primele experiențe au fost făcute în Florida pe purici. După care savanții au hotărît să continue lucrările la Capri, întrucît în această insuliță le va fi ușor să urmărească rezultatele experiențelor lor.

Din Izrael, unde Agenția internațională pentru utilizarea pașnică a energiei atomice a comandat ouă de muscă fertilizate și expuse la radiația gamma, ele au fost transportate cu avionul la Roma, de unde au fost redistribuite la Capri și răspândite din avioane și eli-

coptere în zone marcate cu deosebită atenție.

Se crede că în cursul viitoarelor patru-cinci luni se vor putea răspîndi astfel circa 5 milioane de ouă pe săptămîină, ajungîndu-se la un total de 120 de milioane de ouă iradiate.

Ciclul acestor muște este de numai opt-douăsprezece zile. Savanții angajați în această acțiune vor încerca să constate dacă muștele tratate sînt la fel de rezistente ca și celelalte și dacă în cursul viitoarelor luni numărul muștelor din Capri va începe să scadă.

Dacă experiența va fi încununată de succes, ea va fi extinsă și asupra altor insecte și în special asupra muștei țete din Africa, vectoare a primejdiei boli a somnului.

B. Gladkov

MICA ENCICLOPEDIA

Evoluția conservelor

În afara îndemnului „Cartagina trebuie să fie distrusă”, cu care își încheia fiecare discurs în Senat, singura lucrare a lui Marcus Porcius Cato ajunsă pînă în zilele noastre este un tratat despre agricultură, care cuprinde unele dintre cele mai vechi rețete de conservare a vinului, untdelemnului și altor produse.

Urmează o lungă perioadă în care în istoria conservelor nu se întîmplă nimic demn de luat în seamă. Abia la începutul secolului XVIII, în urma unui concurs organizat în Franța, bucătarul parizian Nicolas François Ampère, (a nu se confunda cu fizicianul) făcînd o descoperire senzațională, e distins cu un premiu din partea statului, o medalie de aur din partea Societății de stimulare a industriei naționale și cu titlul de „binefăcător al omenirii”. Toate acestea pentru că Ampère a preparat primele conserve din lume, folosindu-se de observațiile făcute de doi naturaliști care studiau înmulțirea microbilor. Ei și-au făcut experiențele în bucătăria lui Ampère și acesta n-a avut decît să le observe cu ochiul lui de expert în arta culinară și să le aplice în practică, fierbind alimentele în borcane din metal sau sticlă închise ermetic.

În 1810, englezul Duranty confecționează primele cutii de tablă pentru sterilizarea alimentelor, punînd începuturile industriei de conserve. Publicul nu acceptă însă ușor inovația și conservele sînt achiziționate mai cu seamă de intenția militară și de căpitanii navelor de cursă lungă. În magazinele alimentare le întîlnim masiv abia la începutul secolului nostru. Tot atunci personalul restaurantelor începe să-și imbibe clientela cu noile „delicatese”, conservele.

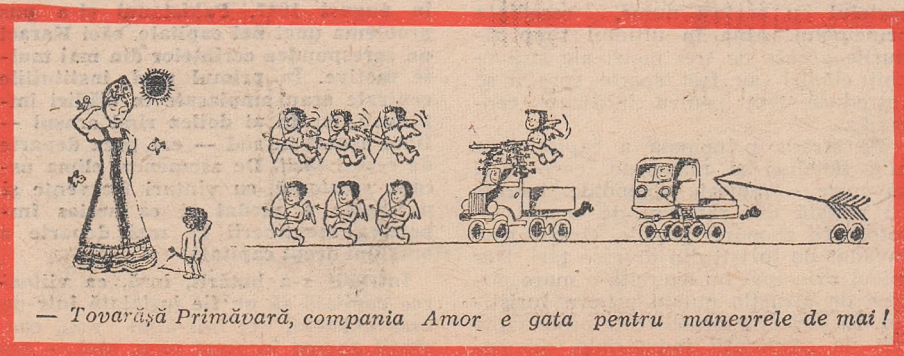
Posibilitățile industriei conservelor se dovedesc încă de pe atunci promițătoare. Astfel, în primăvara anului 1966 la Institutul de conserve din U.R.S.S. a fost deschisă o cutie de carne conservată în 1916, fabricată din tablă acoperită cu cositor: carnea era într-o stare perfectă.

În ultimii ani specialiștii încearcă să găsească materiale noi și mai bune decît tradiționala tablă de 0,22 mm. La ora actuală marile firme producătoare de conserve lansează moda unui nou aliaj, acoperit cu aluminiu, ușor și rezistent.

O COLECȚIE DOCUMENT

Misterul femeii în albastru

Studiind biografiile oamenilor celebri din Rusia secolurilor XVIII și XIX, mos-

— Tovarășă Primăvară, compania Amor e gata pentru manevrele de mai!

covitul Iuri Șmarov a adunat în același timp și portretele lor. Astăzi colecția lui numără peste 3 000 de portrete însoțite de referiri la autorii lor, înregistrate pe fișe separate.

Galeria de portrete a lui I. Șmarov este nu numai o colecție de artă, dar și o sursă de documentare pentru istorici, critici literari și scriitori. Biografia lui Lermontov, de exemplu, au descoperit în colecția de portrete chipul unui prieten și tovarăș de arme al poetului. Istoricii au fost bucuroși să găsească portretele primelor surori de caritate ruse care au luat parte, sub îndrumarea chirurgului Pirogov, la apărarea Sevastopolului în 1854—1855. Portretele vor fi reproduse în volumul profesorului P. Țarenko, închinat vieții și activității cunoscutului medic rus.

Datorită colecționarului moscovit arheologii au putut reconstitui date referitoare la descendența conducătorului de oști Mihail Kutuzov și identifica rămășițele pămîntești ale strănepoților lui, îngropați într-un sat de lângă Moscova.

Cea mai recentă achiziție a lui Iuri Șmarov este portretul unei tinere femei în rochie albastră. Pînă atunci neidentificată, „femeia în albastru” s-a dovedit a fi Elizaveta Saburova, căreia A. K. Tolstoi i-a închinat poezia: „Nu vîntul, de pe culmi suflînd...”

ZECE MODURI DE A SPUNE

Nu te iubesc

Ce e mai ușor, să accepți sau să respingi o cerere în căsătorie? Experiența tinerelor fete din toate timpurile arată că a respinge e mult mai greu. Pentru a evita un nu brutal și jignitor, diferite popoare și-au elaborat, de-a lungul anilor, forme convenabile prin care o fată își dă în vileag sentimentele.

O tînără balkară (naționalitate din Caucaz), de exemplu, care în trecut nu avea dreptul de a-și alege mirele, putea, totuși, să dea de înțeles pețitorilor că mirele îi era sau nu pe plac: „Cine le e drag părinților mi-e drag și mie” — însemna că mireasa e bucuroasă de alegere, dar „Ascult de porunca bunilor mei părinți” arăta inversul.

În unele sate din regiunile muntoase ale Italiei mai dăinuie obiceiul că pretendentul să-și dezvăluie intențiile matrimoniale așezînd, noaptea, un trunchi de copac în curtea aleei inimii. Dacă dimineața trunchiul e tras în tîndă, tînărul înțelege că propunerea i-a fost acceptată. Refuzul se exprimă prin scoaterea trunchiului din curte. În multe regiuni ale Italiei se obișnuiește să se presare rumeșug sau cenușă între casa fetei pețite și a pretendentului refuzat.

Un dovleac înmînat pețitorilor simboliza, în Ucraina, refuzul fetei, iar o piine — consimțămîntul ei.

Fetele elvețiene își manifestau refuzul părăsind camera în care se aflau pețitorii. În unele sate olandeze tînărul își pețea singur pe cea pe care o iubea; părinții îi lăsau în fața vetrei și dacă fata nu punea lemne pe foc, lăsîndu-l să se stingă, mirele înțelegea că e refuzat. Tineretele țărânci din Franța își respingeau pețitorii strecurînd în buzunarul pețitorilor un pumn de ovăz sau de cărbune. Dacă, dimpotrivă, acceptau propunerea, părinții invitau pe pețitori să aprindă focul în vatră sau să ia loc în dreapta fetei. În unele sate germane refuzul îl simboliza un coș gol.

Gîteva obiceiuri de acest fel au supraviețuit pînă în zilele noastre. De cele mai multe ori, însă, tineretele de astăzi găsesc și modalități moderne de a spune nu.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

C. S. — Oradea: Vă avertizăm că în hiperhidroza plantară un tratament radical nu există și că el trebuie continuat în permanentă. Cea mai eficace formulă este cea cu: Acid cronic 5 g + Apă distilată ad. 100 Se badijonează local de 4-5 ori pe săptămână, cu condiția ca pielea să fie intactă (fără rosături, ragade etc). După câteva săptămâni (în care veți face controlul urinei, pentru a preveni rezorbtia toxică de acid cronic) se obține un fel de „tăbăcire” a pielii care reduce transpirația 3-4 luni. Se va relua apoi tratamentul, cu aceleași precauții.

VIȚA MIRCEA — Cluj: 1) Nu-i nimic de făcut. Se vor resorbi cu timpul. 2) Reluați tratamentul sub supravegherea unui dermatolog. 3) Încercați Testolent, 1 fiolă la 25 de zile intramuscular timp de 6-8 luni.

CORINA IACOBESCU — Tarnu-Măgurele: Un tratament „la modă” pentru slăbire este următorul: o dată pe lună, patru zile de regim sever: prima — numai 1 kg lapte sau iaurt, a doua — 1 kg, cartofi fierti, a treia — 1 kg mere, a patra — 350 g carne fiartă. În rest regim sărac în grăsimi, făinoase, dulciuri și lichide. După 5-6 luni de tratament, veți slăbi substanțial.

M. R. — Tulcea: 1) Nu este dăunătoare până la 22-25 de ani și chiar mai târziu, dar obsesia problemei poate avea urmări neplăcute. 2) Nu

DAN — București: Dacă probele de disproteinemie (hepatice) sînt normale, este vorba probabil de o tulburare psihogenă. Pentru siguranță ar trebui să faceți și o colecistografie care să elimine eventualitatea unei dischinezii biliare. În acest caz, o cură cu tranchilizante, care ar ajuta și stării dv. generale, ar remedia și acest neajuns. Puteți lua Napoton 2 drajeuri/zi după mesele principale.

I. N. — București și TUNĂ N. — București: Sînt fără îndoială tulburări nevrotice funcționale în care antecedentele amintite de dv. nu joacă decît un rol predispozant. Cum dați dovadă în cele ce ne scrieți de multă luciditate sîntem convingși că printr-o voință susținută și un tratament adjuvant totul va reveni la normal. Vă recomandăm să reluați tratamentul făcut (ser neurotonic și vit. B₁ fortis, 10 fiole lunar, Glutarom 3x2 tab./zi și Napoton 2 drajeuri/zi după mesele principale) timp de 3-4 luni, după care reveniți.

TIROS — București: La dv. andropauza s-a instalat ceva mai devreme ca de obicei, astfel încît este nevoie să mai repetați tratamentele făcute la care să adăugați Femovirin sau Testolent 1 fiolă la 3 săptămîni.

MĂLĂN MĂLIN — Hunedoara: Este bine să faceți un examen de prostată și un examen endocrinologic, pentru a vi se putea prescrie un tratament eficient.

M. MARINESCU — București: Valorile normale ale Thymolului sînt cuprinse între 2-6. Trebuie făcute însă și celelalte teste (reacțiile Takata-Ara, Gross, Sulfat de cadmiu, Transaminaze) pentru a putea conchide. Vă recomandăm în orice caz să vă adresați cabinetului de hepatologie al policlinicii dv. teritoriale, de unde veți primi îndrumările necesare. Nu credem că e vorba de o hepatită cronică, dar și în acest caz situația se poate rezolva la vîrsta pe care o are copilul dv.

M. A. — Deva și E. TEODORESCU — București: 1) Începînd de anul acesta, în toate școlile din țara noastră au fost introduse ore de educație sexuală predate de specialiști competenți, începînd de la clasa VII-a. 2) Pentru documentarea dv. vă recomandăm cărțile „De vorbă cu părintii” de dr. R. Dumitriu, „Tineretul trebuie să știe” de dr. D. Abulius și dr. C. Colonaș și „Hormonii sexuali” de dr. Gh. Teodoru, apărute în Edit. medicală. 3) Nu avem cum vă ajuta să procurați preparatele respective.

T. MARCEL — Craiova și BORIS M. — București: Afecțiunea dv. este îndeobște rebelă la tratament. Vă sfătuim să vă adresați clinicii dermato-venerice, Cal. Șerban-Vodă 216, București.

FAUR I. — ILEANDA — Cluj: Puteți încerca loțiunea Gerovital H₃. Modul de întrebuițare este descris în prospectul ce însoțește preparatul.

MUNTEANU SEBASTIAN — Bacău: Deși ați trecut de vîrsta în care tratamentul poate da rezultate optime, trebuie totuși să încercați. Vă sfătuim, în acest sens, să vă adresați unui medic specialist endocrinolog. Alături de tratamentul hormonal vă vor fi utile și celelalte metode (exerciții cu haltere ușoare, înot etc.)

POPOVICI DUMITRU — Timișoara: Aveți o furunculoză care necesită un tratament energetic: eritromicină 2 g/zi asociat cu B complex 6/zi, vitamina C 200 4-6 cpr./zi, local pomadă cu Rp. aureoclină 1 g, vaselină 25 g, lanolină 25 g și după vindecare o serie de injecții cu anatoxină stafilococică, sub supraveghere medicală.

SOS — H.D. — III. — Hunedoara și MUREȘ — ILIA — Simeria: Sînt fenomene de origine nervoasă care implică și tulburările descrise de dv. Vă recomandăm: fortifiante ale sistemului nervos: vit. B₁, ser neurotonic și fosfobion 15 fiole lunar (cite 1 din fiecare zilnic), preparate glandulare: Madiol 6 tab./zi sublingual sau Testolent 1 fiolă la 21 zile i.m. și tranchilizante: Meproamat 3/zi, sau Napoton 2/zi după mese, timp de 5-6 luni.

E. IACOB — Suceava: 1) Citiți răspunsul dat mai sus sub SOS-H.D.111 — Hunedoara. 2) Căsătoria este foarte binevenită. 3) Nu există nici o legătură. În caz de varicocel avansat este necesară intervenția chirurgicală.

COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RAȘINI
UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII
DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.

Economice, stabile, grosimi uniforme,
randament sporit la croire, perfect
plane, formate practice, se pot furni-
rui etc.

Greutate specifică 60
kg/mc.

Grosimi: 8, 12, 16, 19,
22 mm.

Formate: 3660/1830
1830/1830, 2440/
1830, 1220/1830
mm.

DOMENII DE UTILIZARE

● Mobilier ● plapoane ● pereți
despărțitori ● amenajări interioare
● vagoane tramvaie ● lambriuri
● construcții navale etc

C.I.L.
BRAILA

5185 A

Folosiți serviciile

UNITĂȚILOR DE CONSIGNAȚIE

pentru

vînzări și cumpărări de:

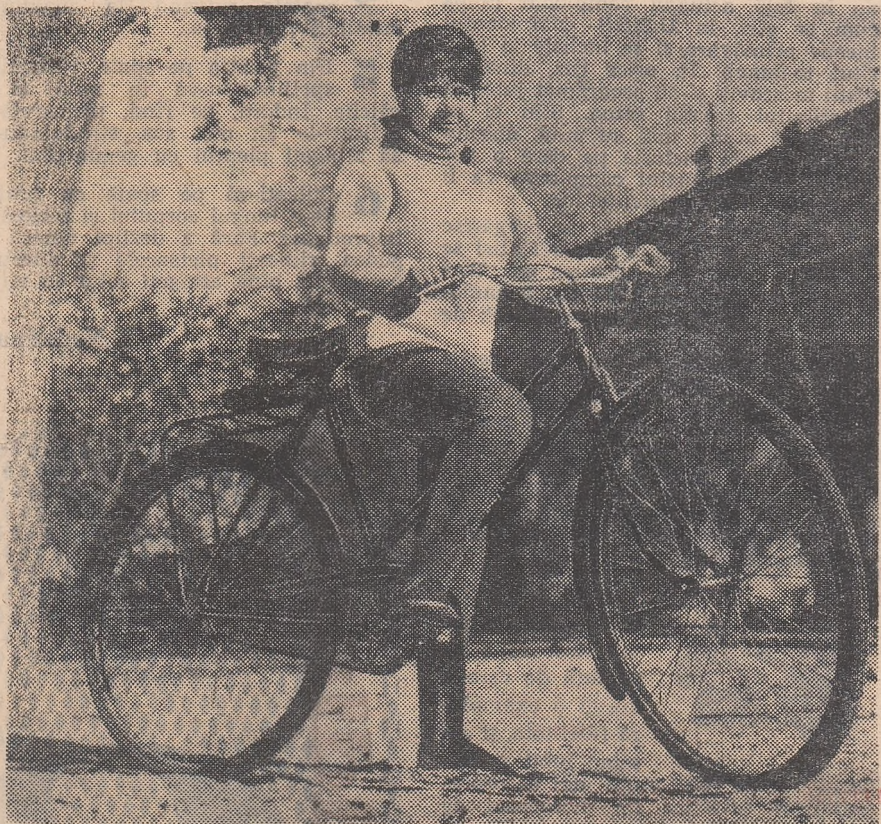
- autoturisme
- motociclete
- motoare și piese mari auto
- unelte mecanice
- mobilă stil în garnituri complete și piese separate, mobilă obișnuită etc.
- obiecte de artă de volum și valoare mare (tablouri, statuiete, covoare etc.)
- pian, pianine

care se efectuează prin:

BIROUL DE INTERMEDIERE

din str. Doamnei nr. 21

telefon: 13 26 58

Călătorii RAPIDE, PLĂCUTE și cu CHELTUIELI REDUSE
se pot face cu

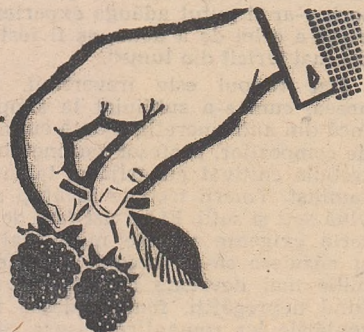
BICICLETELE „CARPAȚI” sau „ELEGANT”

◊ Rezistente ◊ Practice ◊ Convenabile ◊

Preț	tip Carpați	tip Elegant
— pentru femei	712,80 lei	638,30
— pentru bărbați	690 lei	625 lei

Se pot procura și cu PLATA ÎN RATE de la MAGAZINELE
COOPERATIVELOR DE CONSUM

ursul la mure a renunțat
cînd ciocolata a mîncat...

CONSUMATĂ ÎN CANTITĂȚI RAȚIONALE
CIOCOLATA ESTE HRĂNITOARE ȘI RE-
CONFORTANTĂ. — CIOCOLATĂ CU LAPTE,
CIOCOLATĂ AMĂRUIE, CIOCOLATĂ CU
VANILIE PRECUM ȘI ALTE SORTIMENTE DE
CIOCOLATĂ GĂSIȚI LA MAGAZINELE
COOPERATIVELOR DE CONSUM...

Dramele familiale și patologia lor

La Vilnius, a avut loc recent un simpozion consacrat problemelor familiei. Filozofi, juriști, pedagogi, etnografi, medici, arhitecți din U.R.S.S. au dezbătut pe larg sistemul complex de relații care există în sinul unei familii, între diferite familii și între familie și întreaga societate. Au prezentat referate specialiști cu autoritate internațională, ca profesorul de sociologie A. Harcev, directorul adjunct al Institutului de etnografie al U.R.S.S. L. Terentiev, filozofii N. Soloviov, G. Slesarev și alții.

În ampla arie tematică a discuțiilor purtate la simpozion, un loc important l-au ocupat considerațiile — bazate pe studii și cercetări întreprinse în diferite zone ale Uniunii Sovietice — privitoare la divorț și cauzele lui.

O veche aserțiune pretinde că familiile fericite seamănă între ele, pe cînd cele nefericite își au, fiecare, drama lor. Dar observațiile sociologilor arată

că și drumul spre dezbinarea familială are anumite motive și cauze comune. Studiarea lor este absolut obligatorie — așa cum un medic trebuie să cunoască patologia, pentru a putea feri de îmbolnăvire un organism sănătos.

Participanții la simpozion au comparat datele culese în diferite regiuni ale țării și au constatat că ele seamănă foarte mult. Două treimi dintre cei chestionați au indicat ca motiv de divorț nepotrivirile spirituale și morale. O influență tot mai mică (aproximativ cinci la sută) o au asupra uniunii familiale condițiile economice. Și aproape sută la sută dintre femeile și bărbații chestionați văd baza vieții de familie în dragoste, în respectul reciproc și comunitatea de interese culturale.

O femeie modernă prețuiește la tovarășul ei de viață inteligența, gradul de educație, sinceritatea, bunătatea, fidelitatea, hărnicia, simțul umorului. Aceste calități și în această ordine, au fost indicate de majoritatea femeilor chestionate. Dar bărbații? Preferințele lor nu se deosebesc prea mult de cele ale partenerelor lor: sinceritate, inteligență, fidelitate, grijă de casă și de copii.

Schimbările obiective care survin în viață sînt un fel de încercare pentru trîncina familiei. Intervențiile exterioare — de genul greutăților materiale, lipsei de confort sau amestecului soare — au efect numai atunci cînd între soți nu mai există o strînsă legătură sufletească. Cei care știu să-și consolideze, să-și desăvîrșească comuniunea și să treacă peste ceea ce îi dezbină, își salvează familia, bucurîndu-se de o viață de înțelegere și fericire conjugală, care este opera lor, creația lor meritore.

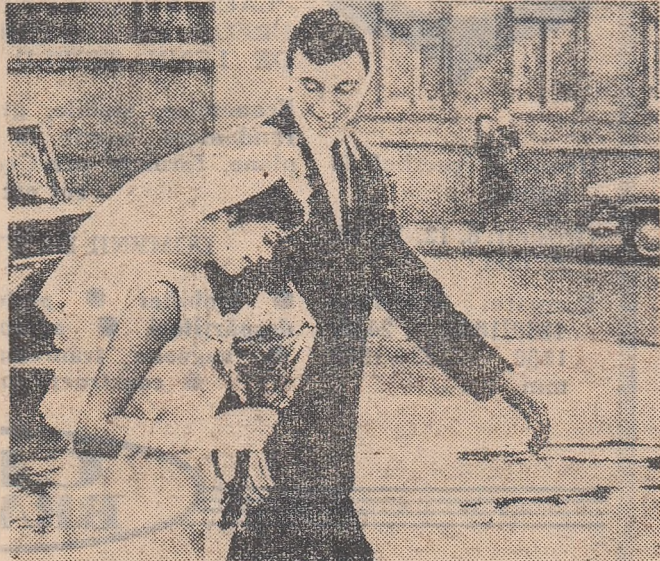
La simpozionul de la Vilnius a fost citat răspunsul unuia din cei întrebați, care se confesa cu amărăciune: „Dacă la sentimentul frumos al primei căsătorii s-ar fi putut adăuga experiența de viață a celei de a doua, aș fi fost omul cel mai fericit din lume“.

Dar timpul este ireversibil. Și de aceea, cum s-a subliniat la simpozion, încă din anii tinereții, o dată cu talentul de compozitor, profesor sau metalurgist, trebuie cultivat cu grijă și talentul de familist. Tinerii trebuie învățați să devină soți și soții. Ei au azi față de căsătorie exigențe morale mult mai mari și năzuiesc să-și înceapă viața de familie mai devreme ca altădată. Dar, fiind nepregătiți, foarte adesea reprezentările lor romantice despre căsnicie se lovesc de proza cotidiană — nepriecul de a conduce gospodăria, de a chibzui bugetul familiei, de a arăta înțelegere și răbdare în momentele dificile.

Părinții și școala ar trebui să facă în această privință mult mai mult. Specialiștii reuniți la Vilnius au arătat, pe bună dreptate, că dragostea, viața în doi sînt adesea subiecte tabu. Puțini părinți, puțini pedagogi discută despre

ale cu adolescenții. Or, vine o vîrstă cînd aceste realități trebuie cunoscute exact

Căsătoria este un pas foarte important în viața oamenilor. De aceea el trebuie făcut fără pripeală, cu chibzuință — ceea ce nu presupune de loc excluderea sentimentului. Multe căsătorii se duc de ripă fiindcă tinerii se grăbesc să se prezinte la oficiul stării civile și abia după aceea încep să constate că

Așa începe familia. Totul e să rămîină așa!

nu se potrivesc, să-și descopere reciproc neajunsuri peste care nu pot trece etc., etc. La simpozion s-a vorbit despre experiența concludentă care s-a făcut în orașul Vilnius, prelungindu-se pînă la o lună și chiar două termene de înregistrare a căsătoriei. În jumătate de an, 146 de perechi nu s-au mai prezentat. Savanții s-au întîlnit cu cei în cauză, s-au interesat ce i-a făcut să-și schimbe hotărîrea. Toți au răspuns că au avut timp să se cunoască mai bine și au înțeles că nu pot porni în viață alături.

SIMPLU ȘI GUSTOS

Rețete primăvăratice

Primăvara, organismul nostru se resimte de pe urma alimentației sărace în vitamine din timpul iernii. Trebuie, prin urmare, să compensăm aceste lipșuri, profitînd de tot ceea ce ne pune la dispoziție natura renăscută. Din meniul nostru nu trebuie să lipsească salatele (lăptuca, untșorul), urzicile, spanacul, ștevia, ceapa și usturoiul verde, frunzele de măr și pătrunjel etc., etc. (legumele și verdețurile le includem în meniu pe măsură ce apar). Să nu ocolim nici varza murată, cu toate că este un aliment care ne vine din iarnă. În special zeama de varză este extrem de bogată în vitamine.

În rîndurile de mai jos, reproducem din „Nedelea“ cîteva rețete primăvăratice.

Salată de morcovi și napi

Radeți mărunt doi morcovi și doi napi pe care i-ați curățat în prealabil. Adăugați două linguri de pătrunjel verde tocat, două-trei linguri de ulei, sare și zeamă de lămîie sau oțet după gust. Puteți orna salata cu măslîne.

Salată de morcovi

Radeți trei-patru morcovi, adăugați-le sare, o lingură de zeamă de lămîie sau oțet, două-trei linguri de ulei, două linguri de nucă pisată sau un ou fiert tare, tăiat în cuburi mici. Salata de morcovi astfel preparată poate fi consumată fie ca un fel de mîncare, fie ca garnitură.

Salată de pește

Fierbeți în apă clocotită sărată 300 de grame de file de pește, tăiați-l în felii subțiri și amestecați-l (avînd grijă să nu-l sfărîmați) cu un ou fiert tare, tăiat în cuburi mici și două linguri de

pătrunjel verde tocat mărunt. Turnați deasupra două-trei linguri de maioneză și ornați cu frunze de pătrunjel și felii de lămîie.

Salată de șuncă

Amestecați 150 de grame de șuncă slabă tăiată mărunt cu jumătate de pahar de orez fiert, un pahar de mază verde conservată și două-trei linguri de frunze de pătrunjel tocate. Turnați deasupra maioneză sau un amestec compus din trei linguri de ulei și una-două linguri de oțet.

Clătite cu spanac

Spanacul, bogat în vitaminele A, B₂ și C, ridică mult valoare nutritivă a meniurilor. El mai prezintă și avantajul că poate fi consumat sub multe forme. Ne vom opri la una dintre ele: budinca de clătite cu spanac.

Întîi preparăm pireul: spălăm bine spanacul, îl fierbem în apă clocotită sărată timp de 10—15 minute, îl scurgem, îl presăm și îl tocăm. Putem lega pireul cu puțină făină și drege, după dorință, și smîntînă. Dacă adăugăm și cașcaval ras, e și mai gustos. Facem apoi budinca din clătite obișnuite pe care le putem prepara singure sau cumpăra de la magazinele specializate. Într-o formă unsă cu unt alternăm o clătită cu un strat de pireu, pînă sus. Punem budinca la cuptor pentru cîteva minute.

SPORT

Caleidoscop fotbalistic

În întreaga lume, statisticienii fotbalului țin o evidență extrem de amănunțită a evenimentelor mari și mici legate de sportul atît de îndrăgit. Nu fac excepție nici statisticienii sovietici. Cu devotament și minuțiozitate ei au cules o sumedenie de date din care am selecționat cîteva pentru prezentul caleidoscop fotbalistic.

Mai întîi cîteva jubileuri — unele plăcute, altele nu prea. Echipa Dinamo-Moscova se pregătește să sărbătorească al 1500-lea gol înscris.

Pentru a ajunge la această sumă rotundă, dinamoviștii mai au nevoie de 43 de goluri. Sarcina nu e ușoară, dar nici imposibilă, dat fiind că jucătorii au în față actualul campionat (după cum se știe, în U.R.S.S. campionatul începe primăvara și se încheie la sfîrșitul toamnei). În orice caz, dinamoviștii moscoviți și-au programat jubileul la sfîrșitul acestui sezon. Știu ei ce știu. Pînă atunci mai au unul, absolut sigur: a opta victorie pe care o vor înregistra în actualul campionat va fi a 400-a în istoria existenței lor.

Și alte echipe sovietice se pregătesc de jubileuri plăcute. Dinamo-Tbilisi se apropie de cel de al 1250-lea gol, Torpedo-Moscova de al 1200-lea, Dinamo-Kiev de al 1100-lea, Dinamo-Minsk de al 500-lea.

Tot cu echipele fruntașe vom începe și statistica aniversărilor neplăcute. Dinamo-Moscova va cunoaște anul acesta amărăciunea celui de al 700-lea gol primit; portarii altor două echipe moscovite — Spartak și Torpedo — vor scoate mingea din poartă, primul pentru a 800-a oară, al doilea pentru a 900-a oară (evident, cu contribuția predecesorilor lor).

Igor Netto, jucător de frunte la Spartak-Moscova, echipă față de care a arătat o exemplară fidelitate, și căpitan iubit și respectat timp de mulți ani al reprezentativei sovietice (în momentul de față a fost invitat ca antrenor în Cipru), deține un record pe care deocamdată nu l-a doborît nici un alt fotbalist sovietic. El a participat la 18 campionate ale U.R.S.S., jucînd în total 367 de meciuri. Rivalii lui posibili ar fi Șota Iamanidze de la Dinamo-Tbilisi (286 de meciuri) și moscoviții Dmitri Bagrici (259), Lev Iașin (257) și Viktor Șustikov (253). Dintre toți, singurul cu șanse practice este Șustikov. La 28 de

ani, poate să speră că va mai participa la un număr de meciuri care să-i permită să-l ajungă sau chiar să-l depășească pe Netto. Ceilalți jucători au de la 30 de ani în sus.

Statisticienii au scos nunta de aur din cadrul ei firesc, matrimonial, introducînd-o, de dragul calculelor, în sfera fotbalului. Cîteva echipe sovietice vor sărbători anul acesta

nunta de aur a întîlnirilor lor în campionatul U.R.S.S.: Spartak cu T.S.K.A., Dinamo-Kiev cu Torpedo-Moscova și Dinamo-Tbilisi, Dinamo-Moscova cu formațiile moscovite Torpedo și T.S.K.A. Meciurile dintre aceste echipe sînt întotdeauna foarte urmărite, fiindcă decid primele locuri în clasament; dar întîlnirea jubiliară este așteptată de public cu un interes care va depăși precis tot ce s-a cunoscut pînă acum.

GINNASTICĂ

Exerciții de sezon

În general iarna ne îngrășăm. Sedarismul la care ne obligă frigul, limitîndu-ne posibilitatea de mișcare, are drept consecință că primăvara îmbrăcămîntea nu ne mai încapă chiar perfect.

Femeilor, pe care această constatare nu le bucură, le recomandăm cîteva exerciții de gimnastică indicate pentru slăbire. După două săptămîni de practicare sistematică a lor, rezultatele încep să se arate.

Dar gimnastica trebuie neapărat combinată cu o alimentație moderată. Urmăriți ca meniul să fie mai sărac în calorii și mai bogat în vitamine. Preferați produsele lactate, ceaiul cu lămîie. Bune servicii vă face zeama de morcovi, ceaiul de măcieșe. Nu abuzați de cafea neagră și de condimente.

1 Așezați-vă pe scaun mai spre margine, cu brațele oblice la spate. Ridicați încet picioarele întinse, apoi lăsați-le în jos. Ritmul acestei mișcări trebuie să fie foarte lent.

2 Așezați-vă pe podea, cu picioarele depărtate și brațele lateral. Pregătiți-vă din timp, lîngă fiecare picior, cite o sticlă, peste care treceți ritmic picioarele din exterior spre interior și înapoi.

3 Așezați-vă pe scaun, cu brațele în față și genunchii îndoiți. Duceți picioarele spre dreapta și spre stînga, fără a schimba poziția corpului.

4 Culcați-vă pe burtă și arcuiți spatele, ridicînd la maximum mîinile și picioarele.

5 Din poziția pe spate, ridicați-vă sprijinîndu-vă în mîini și pe călcîie. Îndoiți, pe rînd, picioarele și ridicați-le cit mai sus, străduindu-vă să atingeți pieptul cu genunchiul.

6 Culcați-vă pe spate cu brațele de-a lungul corpului și picioarele împreunate. Fără a dezlipi umerii de podea, ridicați picioarele și duceți-le peste cap, pînă atingeți solul cu vîrfurile degetelor.

I. Nedelina

